

4°
Diss.
3920/28.

4° Dip. 3420 (28.

PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA
INAUGURALIS,

FORTU INTRA FORTUM.

PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA
INAUGURALIS.

91

FOETU INTRA FOETUM.

ANNO DOMINI 1841.

AB ANTONIO ANTONIO ANTONIO.

JO. HENR. VAN DER PAAUW.

PHYSICUS, REG. MED. ET CHIR. A. L. D. N. D. D. D.

PROFESSOR ANATOMIAE.

DISSERTATIO

PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA

INAUGURALIS,

PRO GRADU DOCTORATUS.

DE

FOETU INTRA FOETUM.

LIBRARIA
MUSEI
MUSEI

LEIDEN, BATAVORUM,

JO. J. VAN DER PAAUW, P. R.

RECTOR.

FOETU INTRA FORUM.
DE
INAUGURALIS,
PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA
DISSERTATIO

DISSERTATIO PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA
INAUGURALIS,

DE

FOETU INTRA FOETUM,

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI,

JO. HENR. VAN DER PALM,

THEOL. DOCT. POËS. ET ORAT. S. L. L. ET ANT. O. O.

PROFESSORIS ORDINARIJ,

ET

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU,

NEC NON

NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE DECRETO,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS,

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA,

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

PUBLICO ET SOLEMNI EXAMINI SUBMITTIT

ABRAHAMUS CAPADOSE,

AMSTELODAMENSIS.

Ad diem XXIV Junii MDCCCXVIII. Hora XI—XII.

IN AUDITORIO MAJORI.

LUGDUNI BATAVORUM,
APUD VIDUAM M. CYFVEER, J. FILS
MDCCCXVIII.

DISSERTATIO PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA
IN AUGUSTIS,

DE

FOETU INTRA FOETUM,

QUAM

ANNUNTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI,

JO. HENR. VAN DER PALM,

THEOL. DOCT. PUBL. ET GRAT. S. L. L. ET ANT. O. O.

PROFESSORIS ORDINARI,

ET

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU,

NEC NON

HONORABILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE DECRETO,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA,

HAEC ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

PUBLICO ET SOLEMNI EXAMINE SUBMITTIT

ABRAHAMUS CARABOSE,

ANATHEODAMENSIS.

ANNO MDCCCLXXXII. JULII XI—XII.

IN AUDITORIO MAJORE.

LUGDUNI BATAVORUM.

ABD. ALBANI M. CYRILLI, J. IMP.

MDCCCLXXXII.

PARENTIBUS OPTIMIS,

OMNI AMORE ET OBSEQUIO AD ROGUM
USQUE COLENDIS,

NEC NON

V I R O

NOBILISSIMO, EXPERTISSIMO

IMMANUELI CAPADOSE,

EQUITI LEONIS BELGICI, COLLEGII SUPREMI
UNIVERSAE REI ISRAËLITICAE IN REGNO
BELGICO PRAEFECTI PRAESIDI, ME-
DICINAE DOCTORI CELEBERRIMO

PATRUO DILECTISSIMO,

OB INNUMERA IN SE COLLATA BENEFICIA
OMNI PIETATIS CULTU ET OBSERVANTIA
SEMPER PROSEQUENDO,

*Hasce qualescumque studiorum
suorum primitias*

D. D D.

ABRAHAMUS CAPADOSE.

PARENTIBUS OPTIMIS

OMNI AMORE ET OBSEQIO AD ROGUM
USQUE COLENDIS

NEC NON

V I R O

NOBILISSIMO, EXPERISSIMO

IMMANUELI CAPADOCÆ

EQUITI LEONIS BELGICI, COLLECTI SUPREMI
UNIVERSAE REI ISRAELITICAE IN REGNO
BELGICO PRAEFECTI PRAESIDI, MR.
DIGNAE DOCTORI CELEBRISSIMO

PATRUO DILECTISSIMO,

OB INNUMERAM IN SE COLLATAM BENEFICIAM
OMNI PIETATIS CULTU ET OBSERVANTIA
SEMPER PROSECUNDO

Hanc pueri tunc puerum

scripsit puerum

A. D.

ABRAHAMUS CAPADOCÆ

P R A E F A T I O.

Jubent Academiae leges, ut si quis lauream
 Doctoralem ambiat, aliquid publici juris faciat
 et defendendum suscipiat.

Huic Academiae statuto satisfactus nec va-
 no scribendi pruritu, vel inani gloriolae captan-
 dae desiderio impulsus, pauca sequentia tenuita-
 tis virium probe conscius L. B. offero. — Ardua
 certe et anceps medico tironi, Hippocraticum
 templum a limine vix salutanti, ab omni tempo-
 re res fuit specimen aliquod edere non omni at-
 tentione indignum. — Latissimus enim campus
 Medicinae, cujus omnes partes ita cohaerent, ut
 una vix ab altera disjungi possit, jam in hac
 ipsa rerum ubertate et connexu primum offert
 laborem, materiae nempe disputandae justam et
 vires haud superantem electionem ut de plurimis
 aliis taceam.

Sed quantopere hae difficultates hisce temporibus magis adhuc stringant et cur in praesenti Medicinae statu aliquid scriptis mandare sit opus aleae periculosae plenum non est quod multis exponam. Scatet nimirum Medica Disciplina hodierna imprimis innumeris hypothesebus, theoriis et systematibus, quae ut (1) QUINTILIANI verbis utar, pugnant inter se atque dissentiunt, et perpetuam hanc per secula litem trahunt. — Haec autem perpetua lis, hic opinionum dissensus, quam parum prosint ipsi disciplinae et Juventuti studiosae quivis facile mecum sentiat.

Ne hic memorem fluctuantem ita mentem inter plurimas maxime diversas et saepissime sibi plane oppositas opiniones, illa intentione et applicatione egere, quae ad dijudicandam rem tanti momenti, quanti sunt artis nostrae fundamenta, omnino requiruntur. Nec mentionem facere hic necesse est, quam facile ceruus juvenilis animus, novitatis illecebris captus, in varias flecti possit partes et sic in studiorum suorum detrimento contritus obstruatur, equum sapientiam, mentemque ad tu monitione memoratque hanc rerum

(1) Quintil. *Declamations* 168. Tom. II. p. 307.

P R A E F A T I O.

3

mentum et dein in generis humani perniciem nunc
hanc nunc illam theoriam in exercenda arte sua
sequantur. Sed quod majus est ipsi Medici ju-
venes, ubi semel Academiae valedixerint, seculi
nostri genio decepti, vel necessarie trahuntur ad
systema quoddam sibi condendum, secundum cu-
jus normam praxin exerceant, vel ita nituntur
unius alteriusve auctoritati ut veras Naturae
vias indagare saepe negligant. Recte enim (2)
CICERO dixit, obest plerumque iis, qui disce-
re volunt, auctoritas eorum, qui se docere pro-
fidentur; desinunt enim suum judicium adhibe-
re, idque habent ratum, quod ab eo, quem pro-
bant, judicatum vident. — Nonne igitur melius
est medico ab omni theoria abstinere, omni syste-
mati valedicere, ubi in vasto Experientiae cam-
po personam agere incipiat? sed et simul ut
inde aliquos domum reportemus fructus, neve in
rudem Empirismum recidamus, judicii lumine,
solis ad instar, adjuvari debemus ne immaturos
pro jam maturis, veneficos fructus pro salutiferis
habeamus.

(2) Cicero de Natura Deor. L. I. Cap. 5.

P R A E F A T I O.

Huius ope messem insignem collegerunt viri, Empiriae sanae tramitem secuti, quibus Ars et humanitas plus debent quam iis, qui ingenio nimium indulgentes systemata condiderunt a successoribus mox destruenda, immemores Opiniorum commenta delere diem, Naturae iudicia confirmare. Micant inter hos nunquam satis laudatos viros, SYDENHAMUS, BAGLIVIVS, GAUBIVS, alique, quorum scripta ubivis eam testantur candidam et fidelem Naturae observationem, quae Medico Praxin exercenti summi momenti est. Haec omnia, uti innumerae sunt quibus hodie Medicinae alumni obnoxii sunt difficultates, possem quidem multis exponere, quibus hic locus non est, rem vero paucis tangere utile duxi, ne quis Medicinae haud peritus vitia, quorum multa aevi nostri fato necessarie debentur, ipsi studiosae juventuti et studendi methodo imputaret, uti ante aliquod tempus jam factum est in (3.) Diario Belgico, ubi scriptor anonymus

(3.) *Vaderl. Letteroeffen.* Maart 1817. No. IV. Mengelwerk, p. 152. onder den titel: *Waarom sterven er zoo veel menschen aan geneeslijke kwalen?* (2) *Cicero de Natura Deor. I. l. Cap. 2.*

mus stylo tam fastidioso quam injurioso in medicos juniores praecipue invectus est.

Haec quum ita sint, nemini videbitur mirum me jam diu haesisse dubium, qualem disputandi sumerem materiem. Praestaret forte secundum nonnullos Practicam observationem quamdam pertractare, ex iis quae notatu digna in Exercitio Clinico observare mihi contigit. Dissuasit autem ab hoc consilio Vir Expertissimus, qui Praxin per quinquaginta fere annorum spatium exercens, haud unum sane observatum memoratu dignum praebere poterat Patruus dilectissimus, eique magis congruum visum est, ut juvenis ex theoretico studio ad Practicum transiens, theoreticum quoddam argumentum tractandum sumerem. Ita haesitanti animo arrisit prae caeteris materia Physiologico-Pathologica, tractatu jucunda et etiamsi haud plane nova, ab altera tamen parte non omnino decantata. Est scilicet de Foetu intra foetum quae quidem materia mihi a Viro, de me meisque studiis optime merito, Celeberrimo BRUGMANS, proposita fuit et prae caeteris mihi placuit, quia nonnulla huc pertinentia observata, praemonente quasi animo, ex variis scriptis collecta jam servabam.

Hisce praemisssis superest ut Viris Eruditionis famâ Praeclaris, tam hacce in Academia, quam in Athenaeo Illustri Amstelodamensi Professoribus eximiis, quorum institutionibus frui mihi licuit, uti et viro Clarissimo, BERNARD, Promotori Aestumatissimo, Exoptatissimo gratum animum publice hic profitear. Nec minus agenda sunt gratiae iis Viris Celeberrimis, nec non Viris Doctissimis, Honoratissimis et Amicis optimis, qui librorum subsidiis suppeditandis mihi occasionem prae buerunt, ut hancce disputationem aliqua saltem ratione elaborare possem. Tibi praecipue, Venerande senex, cujus indefesso labore disciplina nostra tot egregiis et utilitatis plenis observatis locupletata est, Tibi, Celeberrime BONN, qui mihi non tantum eximiis institutionibus Aestumatissimus Praeceptor, sed etiam singulari erga me benevolentia, studiorum adiutor et honorifica familiaritate Amicus exististi, tibi tanta debeo, quanta gratus animus sentire quidem, verbis antem exprimere non potest.

Hisce praelibatis juveniles primitias humane accipiat B. L. enixe rogo.

DIS-

DISSECTIO
PHYSIOLOGICO-PATHOLOGICA
INAUGURALIS,
DE
FOETU INTRA FOETUM.

INTRODUCTIO.

Uti in vasto Creationis ambitu singula, quae nobis offeruntur et ad normam consuetam formata sunt corpora, tanquam totidem summae Sapientiae specimina curiosus Naturae investigator haud satis mirari posset, ita non minori rapitur admiratione, si in ita dictae (1) aberrantis et ludentis

Na-

(1) Hanc Naturae aberrationem et hunc lusum ita acceptum velim ut magis effectum quam causam efficientem respiciant. — Duplex enim ipsi voci Naturae affigitur sensus: vel denotat phaenomenon, effectum, id quod creatum vel natum est, unde nomen Naturae derivatur, vel significat causam agentem et tunc metaphorice sumitur. Hoc sensu loquitur Linnaeus de Natura, ubi dicit:

„ Haec

8 DISSERT. PHYSIOLOGICA.-PATHOL.

Naturae Opera oculos conjiciat: haeret utrum in eorum diversitate Summi Artificis potestatem, an vero in singularum partium dispositione utut abnormi, sapientissimum tamen finem magis admittetur. Si ad expositionis monstrorum, eorundemque qualiscunque explicationis utilitatem animum attendat, illam haud minorem ad omnem Physiologiae ambitum inveniet, quam in ipsorum scrutinio oblectamentum ceperit et facile Ill. Anatomici (2) Morgagni verba sua faciet, „ inesse nimirum si modo res penitus introspicere „ nitamur, ut in summorum ingeniorum ita in „ Naturae ipsius erroribus semper quiddam, quod „ discamus, quo proficiamus, quod admiremur.” Idem hoc perspicientes et inveniendi nova quaedam ardore impulsus, ab antiquissimis jam tempo-

ri.

„ Haec opifex rerum, sui juris, docta a nullo edocta saltus non „ facit clam operatur etc.” — Sic apud varios quoque auctores *Natura provida, sapientissima* vocatur. Altero vero sensu voce Naturae idem utitur Linnaeus dicens: „ Homo ortus est ad „ admirandum Deum et Naturae contemplatio est ad Dei admirationem proxima et apertissima via.” — Nihil igitur obstat, quominus dicamus Naturam (ut Phaenomenon) varios amare lusos, sed eandem (ut causam) constantes tamen et perpetuas ubivis sequi leges.

(2) In Epist. ad Ant. Sebast. Trombellium apud Anton. Vallisneri in *Opere Fisco-Medico* Tom. II. p. 295.

ribus Peritissimi exstiterunt Viri, qui sese huic praecipue Historiae Naturalis parti toto pectore dederunt, et quorum lucubrationum fructus posteritati praestantissima doctrinae monumenta praebent. Ab altera vero parte vix ulla materies tot fictis et fabulosis scatet, quae nobis pro certis et genuinis Naturae observationibus plures venditarunt scriptores, nec mirum; nitebantur scilicet applausu vulgi, cuius mens ita constituta videtur, ut quidquid prodigium spiret, subito arripiat; imo illud veritatis argumentum prae evidentioribus, sed magis in consueto ordine positis phaenomenis, secum ducere haud unius temporis experientia docuerit. Et certe Historiae monstrorum pervolventi annales, saepissime dubius haerebit animus, utrum magis populi credulitatem indolescere debeat, an vero scriptorum impudentiam culpare vel eorum ingenium ad fingendum et excogitandum admirari (3). Hic videlicet offeratur hominis truncus cum capite Elephantino, illic alicujus quadrupedis figura, cum capite et facie perfecte humanis instructa;

de-

(3) Haec et id genus alia inveniuntur in Fort. Liceti *Opera de Monstris*.

rursus alibi felis ab omni parte absoluta cernitur cum excrecente trunci humani infima parte, extremitatibus inferioribus gaudente, imo tot apud varios auctores monstrorum occurrunt imagines, ut vix oculis nostris fidem habere possimus. Non igitur facilis negotii res est, in tanta rerum caligine lumen videre, et iudicii lance perpendere, quid ab aberranti Natura profectum sit, quid imaginationis humanae foetus haberi debeat. Ita tamen in genere et crassa, ut ajunt Minerva, de discrimine inter vera et falsa monstra judicium efferre possumus, ut quidquid in aliqua rerum creatarum classe monstri nomen mereatur, id ne ullam quidem partem perfectam ex alia classe petitam possidere queat: sic in regno vegetabili si quis annotatum inveniet, fuisse liliū v. g. cum foliis perfectis Rosae, hic certe fictum hoc esse exemplum ne dubitare quidem poterit: sic exemplum allegatum felis cum capite et facie perfecte humanis fabulosam originem statim arguit, et ita de caeteris. Natura enim si in quodam corpore aberrat, haec aberratio numquam in alio corpore perfectionem sistere potest. Sed praeter haec, meo saltem iudicio aperte fictitia, alia sunt, innumera alia quo-

quorum veritatem non ita secundum certam regulam distinguere valemus: inter haec pertinet quoque phaenomenon, de quo in hisce paginis sermo erit. Est tamen in rerum Naturalium scrutinio medium quoddam, quo fili Ariadnei ad instar per Naturae meandros uti debemus, si ad dijudicandam alicujus observationis veritatem rectam viam sequi cupiamus. Loquor nimirum de Analogia. Ab hac praestantissima methodo multas hodie pro veris agnitas phaenomenorum explicationes, omnem vim et robur jam mutuari videmus. An quis v. g. Cete Balaenarum pro similibus organis, ac in homine sunt dentes, habere potuisset, nisi comparando haec organa in classis intermediae animalibus, Naturam ab una classe ad alteram jamjam perfectiorem et sic ad perfectissimam transitum continue molientem invenisset et sic per inductionem ex structurae typo eodem ad usus oeconomici analogiam conclusionem fecisset? sed ubinam in Historia Naturali inciperemus, si de utilitate, quae in hac scientia ex analogia procedit, porro mentionem facere vellemus. Juxta hunc igitur tramitem etiam phaenomenon nostrum *de Foetu intra foetum*,

12 DISSERT. PHYSIOLOGICA-PATHOL.

paucis illustrare conabor, quod quidem eo majoris necessitatis mihi visum est, quod multi adhuc sint, qui de observationis veritate quam plurimum dubitent.

Ut vero haec qualiscumque disputatio rite procedat, sequentem sequi ordinem haud incongruum duxi.

Caput primum aget de foetu intra foetum de observationibus Analogis ex triplici Naturae regno petitis.

Caput secundum de Observationibus in Homine factis.

Caput tertium de Phaenomeni explicatione.

CAPUT PRIMUM.

DE FOETU INTRA FOETUM DEQUE OBSERVA-
TIONIBUS ANALOGIS EX TRIPLICI NATU-
RAE REGNO PETITIS.

SECTIO PRIMA.

DE OBSERVATIS EX REGNO MINERALI.

Non dubito, quin nonnulli sint, hanc forte
disputationem legentes, qui mirentur me ad ad-
struendam veritatem alicujus observationis ex
regno ita dicto organico desumptae, recurrere ad
regnum minerale, inorganicum. Interim jubet
rei dignitas ut paulo altius hujus quaestionis
diremtio petatur, et videamus, quidnam hoc
ipsum sit, quod regnum organicum appellemus,
et quo titulo hoc ab inorganico differat. Va-

14 DISSERT. PHYSIOLOGICA-PATHOL.

riae prostant definitiones, verbis quidem admodum diversis utentes, quae tamen quod ad sensum, omnes simul sumtae, facile ad sequentem reduci possunt: esse nimirum complexum illorum omnium corporum, quae singulari actuosâ vi animata, functiones sibi proprias exercent. Regnum contra inorganicum non nisi viribus omni materiei insitis gaudere dicitur. Hanc distinctionem inter viva et mortua ipsum rerum creatarum scrutinium facilius reddere et hinc in systematis gratiam assumendam esse nemo infitias ibit; aliud vero est statuere illud discrimen in ipsa rerum Natura locum habere. Largimur libenter, phaenomena ab organicis corporibus edita, tantopere differre ab iis quae inorganicum regnum prodit, ut (nisi rem ex altiori principio derivemus) eandem ubivis motricem causam agnoscere vix nobis ipsis persuadere possimus. Concedimus illam corporum mortuorum actionum similitudinem, illam in modo quo ab externis afficiuntur constantiam, vix comparari posse cum perpetua quae ubivis in viva Natura regnat activitate, quae quidem talis est, ut haud interrupta concatenatione, corporis alicujus vivi dis-

olutio sit reproductio alterius et sic haec mutabilitas tamquam essentiam et criterium ipsius regni organici constituere videatur.

Sed quis est qui in genere ex duorum phaenomenorum discrepantia, ad utriusque causae diversitatem legitimam conclusionem facere possit? vel Physica innumeris exemplis contrarium nobis probare valet. Ita (ut unum e multis hic afferamus) globus v. g. eburneus, in terram dejectus resilit: horologium vulgare singulari hac gaudet proprietate ut horas acu demonstret. — Quis jam Physices legum haud peritus eandem utriusque phaenomeni motricem causam agnoscet? Quis illam toto coelo diversam activitatem essentialiter haud differre credet? — Evolvat interim Physicorum scripta et inveniet elasticitatem solam esse causam unde utriusque phaenomeni explicatio peti debeat. Videmus ergo ne a posteriori quidem sufficientem adesse rationem ut ex phaenomenorum regni organici et inorganici diversitate ad causam diversam concludamus; sed quanto minus a priori! Hoc modo si rem adeo obscuram concipere tentemus essentialem vel causalem differentiam, quae viva et mortua intercedat, nullam esse, mox sentiemus.

Vitae enim notio, quamvis nunc his nunc aliis expressa verbis, huc tamen redit, quod sit activitas interna (ut Curt. Spreng. habet) per se subsistens. Ideae corporis cujuscumque ordinis, includit activitatis idaeam; eo enim quod *sit* corpus activitatem arguit. Omne igitur corpus activitatem habere demonstratum pono; quaestio autem eo redit, ut probari debeat, ex causa hujus activitatis phaenomena tam mortuae ita dictae Naturae quam vivae posse intelligi: ad hoc probandum liceat iterum recurrere ad supra allatam comparationem globi et horologii. Assumsimus quidem elasticitatem unicam utriusque phaenomeni causam motricem, sed nondum apparuit, undenam illa immensa diversitas, quam in ipsa utriusque objecti actione ante oculos habemus, pendere possit. Apparebit vero, simulac comparationem instituamus inter simplicitatem structurae globi et varias admodum compositas horologii partes; tunc enim in illam incidimus idaeam, ut in hac ipsa organorum complicatione, qua fit ut effectus elasticitatis in eadem ratione sit complicatior, verus phaenomeni utriusque discrepantiae fons positus sit. In mortua igitur Natura

pos-

possunt phaenomena esse diversa attamen ex una causa vel activitate pendere, structurae ratione habita. Videamus nunc an idem in tota Natura observemus. Hoc facilius nobis videmur posse probare, si Viros in arte peritissimos Reilium, Curt-sprengel aliosque secuti per Naturalium corporum seriem illam activitatem continue magis conspicuam, ordine quodam proponamus. Corpus nimirum qualecumque inorganicum infimi ordinis structurae simplicitate eminet; hinc ejus agendi modum vix percipere valemus. Adscendentes ad corpora, quorum intima structura magis est composita, invenimus quoque in eadem ratione eorum activitatem expandi: hinc magnetis mirabilis efficacia in ferum transitum molitur ab indigesta vulgarium lapidum mole ad corpora, majori *επεργεια* praedita. Hinc continue per multiplices gradus (quos omnes ne dexterrimus quidem Naturae investigator perscrutari et eruere huc usque saltem potuerit) rursus adscendendo tandem incidimus in primum vegetationis productum, ubi cum mirum in modum compositio ab illa supra memorata simplicitate recedat, mirum quoque in modum activitas accrevit, ita quidem ut vitam ibi ma-

nifeste omnes observemus et agnoscamus. A plantis ad animalia et sic ad hominem transeuntibus magis magisque nobis conspicua evadit constans et perpetua relatio inter structurae compositionem et vitae actionem.

Hinc sequitur ab intensitate qua illa actuosa vis agat pendere differentiam inter corpus mortuum et vivum. Sequitur ergo eam esse in phaenomeno nequaquam vero in essentia: (1) sequitur denique sensu philosophico omnem de principio singulari vitali, quod vocant et a caeteris mortuis ita dictis viribus distinguunt, quaestionem corruere.

Unicam enim per totam Naturam agnoscimus vim, unicam quoque materiem, quae quidem ita cohaerent ut non solum nequeant separatae cogitari sed ambae sint alterutrius causa et effectus simul, id est, revera unum idemque: dum nec vis sine materie, nec materies sine vi existere

(1) Fateor quidem me in responsione ad Academicam quaestionem aliam protulisse sententiam, sed ab hoc inde tempore varia mihi innotuere celeberrimorum Germanorum praecipue scripta et cogitata, quibus diligenter perpensis in aliam potius sententiam opinio mea deflexa est; quod quidem juveni in studiorum curriculo versanti accidisse nulli mirum videri poterit.

re possit. Summo igitur jure (2) Ill. Reichius dixit: materies est vis objective sumta, dum contra vis est materies subjective si spectetur (3).

Haec

(2) G. Chr. Reich, *over de Koorts en derzelyer behandeling in 't algemeen*; vertaald door Nolst, p. 3.

(3) Duae primitivas vires attractionem nempe et repulsionem assumpsit Criticae Philosophiae fundator Kantius, alique multi eum insecuti. Interim quum ex una harum assumpta eadem intelligi possint, unius quoque assumptio jam sufficiens videtur. Attractionis enim idea repulsionem simul includit, uti repulsio attractionem. Unica ergo ambarum est essentia, unicum principium. Minus recte adeo scripsit Doct. Deiman (*Magazijn voor Critische Wijsbegeerte*, III. Deel, 1ste Redevoering, *over de Grondkrachten volgens de beginselen van Im. Kant*, pag. 22). „Even als bij eene uitzettende grondkracht alleen, geene stoffe, als mogelijk kan gedacht worden en de stoffe zonder aantrekking of tegenwerkende kracht, zich in 't oneindige zoude verspreiden, zoo is het ook onmogelijk, zich eene stoffe te verbeelden, welke alleen aantrekkingskracht zonder terugstootende kracht zoude bezitten, vermits hier het tegendeel zoude plaats hebben. De aantrekkingskracht alleen werkende en geen tegenstand vindende, zoude deze kracht, gestadig voortwerkende, eindelijk de stoffe in een mathematisch punt samenrekken, dat is, de ruimte zoude ledig en gevolglijk, zonder stoffe zijn. — Conf. quoque alia ipsius Doctissimi Viri oratio in eodem repertorio Vol. IV. Pars. III. pag. 71 et seq. Et Doct. J. E. Doornik, *Verhand. over de Levenskracht volgens Dynamische Grondbeginselen*, pag. 22. Conf. Schelver *Elementarlehre der Organischen Natur*, Th. I. s. 21 et seqq. — Sed praecipue hac de re indifessus Naturae perscrutator, Celeb. Gotfr. Reinh. Treviranus in praestantissimo ejus libro *Biologie, dicto, oder Philosophie der lebenden Natur*, Tom. I. pag. 25 et seq. conferri miretur.

Haec interim sufficiant, ut appareat cur phaenomenon aliquo saltem titulo analogum, ex regno minerali petitum, ad casum in themate propositum referamus. Non certe statim lucem exinde in explicatione phaenomeni adeo singularis expectare possumus; sed Analogiam eximiam vel in ipsis Naturae erroribus ubivis praesentem in nostro quoque casu conspicuam reddere, inde nobis spes est.

Ad leges igitur crystallisationis in regno minerali formantur quoque lapides, qui diversam, attamen primitivam habent formam, prout vel lapidis ipsius indoles sit diversa vel magis minusve turbatus sit ipsius crystallisationis processus. — Eodem igitur modo ac in regno vegetabili et animali illa corpora, quorum forma a consueta, naturali vulgo dicta norma deflectit, monstra vocantur, ita hoc respectu lapidibus nonnullis monstri nomen competere potest, in quantum eorum forma a primitiva recedat. Sic v. g. Quartsum, cujus forma primitiva est Rhomboidalis, si Prismaticam vel aliam qualemcumque a Rhombo diversam affectet, haec eodem jure error aut lusus Naturae dici meretur ac monstrum quodcumque humanum. — Hujus enim abnormalis
for-

formationis ratio in eo est, quod Natura a variis causis in sua actione perturbetur: jam vero crystallisatio quaevis, si impedimenta adsint, quominus libere agere possit, ex hac ipsa causa et quidem in ratione impedimentorum formam a genuina plus minusve deflectentem producere debet. Inter haec igitur in lithogenesi producta monstrosa quae appellari possent, pertinet etiam illud, quod in uno lapide alius vel plures contineantur quorum exempla apud lithologos veteres praecipue varia prostant. Sic (4) Plinius ex Theophrasto et Mutiano refert esse aliquos lapides qui pariant, et (5) alibi de Aquila deque ejus nidificatione loquens: tribus primis, inquit et quinto aquilarum generi inaedificatur nido lapis Aetitis quem aliqui dixere Gagaten; ad multa remedia utilis, igne nihil deperdens. Est autem lapis ille praegnans; intus cum quatias, alio velut in utero sonante. Apud (6) Fr. Rueum, postquam de lapidibus ingenere deque eorum generatrice causa, quam coelestem vim vocat locutus

est

(4) Plinius *Histor. Anim.* Lib. XXXVI. Cap. 18.

(5) Eius l. l. Lib. X. Cap. 3.

(6) Fr. Rueus, *de Gemmis aliquot etc.* Lib. I. Cap. 1. pag. 3. et seq. Tiguri 1566.

est, sequentia addit; hinc (a coelesti vi) fieri arbitror quoddam miraculum, silentio minime pre-mendum. Relatum mihi jam pridem est quod Domina Heverensis, e Luxemburgorum Illustri genere oriundae, duos habeat servetque adaman-tes, qui alios crebro tanto Naturae miraculo pro-ducant ut eos quicumque statis temporibus in-tueantur, συγγενῆ, id est congenerem sibi prolem eniti palam judicent: cujus causam, si quidem in Naturae tam raro opere nobis philosophari li-cebit, putaverim esse, quod vis illa coelestis, parentibus tenaciter insinuata (quam Adamantifi-cam quis nominaverit) aërem circumfusum in aquam primum, congruamque substantiam, de-mum in Adamantem gemmam duraverit, trans-formaveritque et ita porro.

Idem refertur a (7) Boëtio de Boot. (8) Encelius nobis exemplum offert lapidis Chelo-nitis, plures alios in suo sinu continentis.

(9) Borellus in *Hist. et Observ. Medico-Phys.*

(7) Anselm. Boëtius de Boot *Gemmarum et lapidum Histor.* Lib. II. Cap. 3.

(8) Encelius, *de re Metallica etc.* Lib. III. Cap. 43. Francof. 1551.

(9) Petr. Borellus *Hist. et Observ. Medico Phys.* Cent. III. Observ. 85. Paris. 1656.

Phys. agit de Priapolitho, similem sibi prolem procreante: sunt enim juxta illum nonnulli parvis priapolithis intus pleni, sic ut videantur matres foetibus praeghantes.

(10) Majolus de Adamantum naturā Adamantifica, uti apud nonnullos dicitur, sequentia habet. Vives in scholio ad Divi Augustini de Civ. Div. Lib. XXI. Cap. 4 sese a plerisque didicisse affirmat Principi Ravastasio esse in Larario Adamantes qui foetificent et alios pariant Adamantes, sunt et alii qui parere lapides non diffitentur; nam et Avicenna Cap. 2. uti retulit Vinc. Nat. Lib. 8. Cap. 5. tradit, lunae denominatum lapidem, qui et lunae splendor et spuma aut sputum dici consuevit, inveniri apud augmentum lunae in terra Arabum: levis est, suspenditur autem super arborem atque ita foetificat. Hoc in Adamantibus nonnullis praecipue qui in saxis ac montibus quibusdam Angliae juxta Bristoliam inveniuntur: Hinc conclusionem deducit auctor Adamantes quoque foetus parere.

Sed vix alius est qui hanc rem majori dili-

gen-

(10) Majolus *Dies Caniculares siue Colloquia Physica nova et admiranda*, Tom. I. Coll. 17. pag. 312, 13. Mogunt. 1615.

gentia et studio indagatus sit, quam Nobilis Sachs a Leewenheimb: praeter illa, quae hac de re in sua (11) Epistolica dissertatione de miranda lapidum natura habet, alia etiam sunt in sua (12) Gammarologia, memoratu dignissima. Postquam enim nonnullorum auctorum sententiam de partu sic dicto lapidum recensuerit, difficile credi posse an lapidum hi partus sint genuini affirmat, sed simul verissimum esse inveniri lapides praegnantem. Eandem rem confirmare tentat eximius Auctor, adductis exemplis analogis ex regno vegetabili et animali: variae igitur fructuum alios includentium observationes ibi afferuntur, uti etiam singularis illa de *Embryone in utero matris praegnante* Bartholini observatio, de qua nos infra videbimus. Tandem sequentia addit idem Sachsianus. Ergo tam in animali quam in vegetabili regno si talia inveniantur etiam lapides constat in minerali inveniri praegnantem. In veteri Marchia ad ostium Tangrae Chr. Encelius invenit lapides praegnantem, chelonitibus tribus

qua-

(11) Phil. Jac. Sachs a Leewenheimb *de Miranda lapidum natura, dissertatio*, impr. cum Major *de Cancris etc.* Dissertat. p. 54. Jen. 1664.

(12) Ej. *Gammarologia sive Gammarorum vulgo Cancrorum Consideratio etc.* pag. 142 et seq. Francof. et Lips. 665.

quatuorve perfectis tamquam in matrice. Vidit Gorop. Becanus in *Niloscopia* LIII. f. 237. in Silice durissimo, Bethunis advecto, quo viae sternuntur, conchulas totas lapideas et conclusis valvulis integras, ut caemento quasi aliquo compactae judicarentur. Tales lapides conchites praegnantas creberrime in Alsatia prope Buxovillam inveniri testis est Salom. Reiselius Archiat. Hanov. Celeb., qui eosdem et calamo conscriptos et penicillo depictos mihi transmisit ipsosque in *lithologia curiosa* exhibet Dr. v. d. Major. Quin et alios praegnantas conchites circa Suinfurtum repertos sub nomine *Wackestein* Dr. D. Leonh. Bausschius in *Aëtite* Cap. VIII. p. 71. exhibuit: nec non D. Medicus Provincialis reperiri in rivulo prope oppidum Rodach Dioecesis Coburgensis tales lapides praegnantas retulit.

Hisce in medium prolatis transit auctor ad animalia tam mortua quam viva in variis lapidibus inventa.

Haec interim sufficiant ut appareat quid veteres de regno minerali scriptores hac de re reliquerint: quid vero de supra memoratarum observationum integritate censendum sit, aliorum iudicio submitto: id tamen, de quo omnes consentiunt (caete-

ris quae narrantur vel plane rejectis) haud omni veritate carere videbitur. Inveniri scilicet lapides quorum in medio alius vel plures formati sunt; hoc ipsum est, quod ad thesin nostram retulimus et cuius phaenomeni causam proximam in turbato crystallisationis processu ponere haud dubitavimus.

Videndum nunc est, quaenam in regno vegetabili observationes factae sint ad easum nostrum referendae

SECTIO SECUNDA,

DE OBSERVATIS EX REGNO VEGETABILI.

Plantarum immensa varietas et virtus, uti illustrantibus oculis spectaculum amoenissimum, odoratus organo gratissimam sensationem, dilapidatis partium viribus restitutionem, periclitanti vitae salutem praebent, ita haud minorem lucem spargunt in illustranda ea, quae in regno animali latuere, confirmanda, quae in eo pro genuinis

observationibus prolata fuere. Talem usum nobis quoque plantarum inspectionem et comparisonem allaturam esse speramus, si, quae a consueto tramite aberrans Natura produxerit, investigemus.

Ad eundem enim typum, quum non solum animalia quaevis sed etiam vegetabilia formata sint, nil mirum est, abnormia phaenomena, animalium ejusdem generis phaenomenis analogia debere nasci, similibus quae in regno animali agunt et Naturam a solita via deflectere faciunt, vigentibus causis.

Huc igitur redit phaenomenon ut in uno germine, flore, vel fructu, aliud quoque germen, flos, vel fructus adsit: qua de re varia prostant observata, quorum quidem multa hic afferre non opus est, dum toties in vita quotidiana occurrunt. Quis enim non vidit (1) florem ex cujus centro alius erumpebat, vel germen alio gravidum? Dum interim idem est phaenomenon ac fructus alios includentes, hi nobis sint instar omnium.

De

(1) Rosae proliferae saepissime occurrunt: et in locupletissimo Illustris Bonn. musaeo videre mihi contigit *Bromeliā Nanam* (vulgo *Ananas*) ex cujus caulice alia enascebatur, majori ab omni parte similis, corona perfecta praedita, longitudine medii pollicis. Simile quid locum habet in flore *Aloës proliferae* cujus stylus postea aliam emittit plantam.

Debet quoque paulo accuratius investigari modus, quo haec producta cohaereant, ut exinde aliqua deduci possit conclusio, ubi ad phaenomeni explicationem ventum sit.

(2) De Limonio malo aliud includente mentionem fecit Olaus Wormius in museo suo. En ejus verba: Limoniorum horum (malorum) genus rarum videre mihi contigit non semel, eorumque etiam teneo exemplum, quod *praegnans* non immerito dici meretur. In se enim parte eâ, quae petiolo dotatur et ramo nectitur aliud continet pomum exiguum, avellanae magnitudinis, exteriori cortice flavo, albicante medulla et succo suis distincto loculis, omni ex parte majori respondens. Duos ejusmodi fructus minutos, quos ex alvo materna extraxi, adhuc inter loculamenta asservo. Putabam a nemine hoc animadversum prius, sed post aliquod tempus inveni in *Cista Medica Hornungi* Epist. 245. Doldii haec verba: Nuper contigit ut Pharmacopola quidam citrium magnum aperiret, et in medio reperiret aliud pomum, eleganter suo cortice obductum.

Se-

(2) Ol. Wormius in *Museo*, Cap. 28. p. 206. Lugd.-Bat. 1653.

Semina vero nulla erant in parvo: novum praeg-
nans est pomum pomo in sua matrice propria ex-
tra terram. Haec ille: sed in eo invenio discre-
pantiam, quod mea poma non citria sed limonia
fuerint et meum foetum non in medio, sed in al-
tero extremitatum, quod petiolum tenet, gestave-
rat, ut verosimile sit, tam matrem quam foetum
per eundem petiolum nutritum fuisse.

(3) Ferrarius varia ejusmodi descripsit et de-
lineavit, limonum citratorum et malorum exempla:
quorum nonnulla non solum unum sed minuto-
rum limonum pulitiam continent. Interdum,
inquit, suae spontis hiatu multiplici patescens,
exterioris pomi uterus alios limones tamquam
foetus inclusos cohaerentesque fraterculos partu-
rit, quia patefacit, non tamen parit, quia non
excludit. — Duorum praeterea digitorum carne
tenerrima suavissimaque nec non media jucunda
acrimoniae medulla, duodenis fere intercusanti-
bus discriminata membranis et rara semina ple-
rumque inania continenti suppletur. . . . Jam-
vero quaerenti causam praegnationis in pomo ad-
mi-

(3) Joh. Bapt. Ferrarius de *Hesperidibus* etc. Lib. III.
Cap. 19. Rom. 1646.

mirandae philosophicam habeo et poëticam afferre. Cum seminis partes inter se diversae, quas heterogeneas vocant, loci fertilitate exuberant, cumque foetum informans arboreum vivida vis, quam vulgo spiritum appellant, multiplicata dividitur uni facile pomis alia ingenerantur, prout partes easdem vario usu lasciviens Natura digesserit etc.

(4) In *Epistolis Medicinalibus* ad Thom. Bartholinum invenitur quoque et Chr. Willichio ad eundem virum scripta de malo citrio praegnantè; in cellula enim aliqua mali justae magnitudinis aliud repertum esse, suo peculiari quoque cortice vestitum refert idem Willichius.

(5) Alia quoque se vidisse affirmat idem Bartholinus. (6) Varia ejusmodi exempla in *Ephem. Nat. Curios.* prostant: inter haec invenitur observatio quaedam (7) Joh. Ludov. Apini, qui non solum germen aliis fructus in citro reperit, sed integram plantulam, parvâ radicula profunde

(4) Th. Bartholinus, *Epistol. Medicin.* Cent. III. Ep. 41.

(5) Ejus l. l. Ep. 42.

(6) *Ephem. German. Acad. Nat. Curios.* D. I. A. I. pag. 121. D. I. A. III. pag. 432. D. I. A. IV-V. pag. 46 etc.

(7) Ibid. D. III. A. IV. Observ. 24. pag. 66.

ad ipsum citri petiolum dimissa praeditam: concludit exinde quodsi longius ex arbore pendere licuisset, per hanc viam affluente jugiter humore nutritio, futurum fuisse, ut, vegetatione amplius provecta, ex hoc tenello germine tandem etiam fructus enasceretur, ut in citreis similibusque pomis exoticis observatum fuisse constat.

Observationem huic analogam habemus in (8) *Actis Academiae Regiae Scientiarum Parisinae*, ubi, quid celeberrimus Perault in generatione fructuum quorundam observaverit, refertur: scilicet, illum vidisse duo pira, quorum unum aliud continebat, alterum vero ramum emittebat. — Ex capite nimirum piri majoris sese aperiente et dilatante aliud erumpebat, ex cujus parte superiori ramus foliis nonnullis praeditus enascebatur. Ex altero vero piro, nullum aliud includente, ramus tantummodo, foliis obductus, ut ex incluso piro, exiit. — Hi fructus per medium dissecti nulla loculamenta, nec semina offerebant, sed ipsa substantia ubivis erat solida, dum fibrae lignae, caeteroquin pirum cum ramo consungentes, nunc per-

(8) *Memoires de l'Academie des Sciences de Paris*, de l'an 1666 — 1699. Tom. X. pag. 383. Ed. Par.

per medium utriusque fructus transibant, ut ramusculum et folia piri minoris formarent. Ipse Perault hoc phaenomenon cum generatione citrati limonis intra aliud et cum observatione Bartholini *de foetu praegnante* comparavit, licet hanc non plane ut probatam assumere videatur.

De ratione, qua Perault hoc explicare tentet, postea videbimus.

Aliud iterum exemplum habemus in (9) *Actis Societatis scientiarum Batavo-Flissingensis*. Prostat enim ibi observatio quaedam a Leendert Bomme facta circa malum aurantium pragnans. Includebat scilicet aliud parvulum ab omni parte perfectum, cortice flavo abductum sed loculamentis et siminibus carens. Duo ejusmodi exempla et mihi videre contigit in Musaeis Praestantissimis Virorum Celeberrimorum Bruggmans et Bonn.

Jam vero quomodo haec monstrositas orta sit, vel qua saltem ratione hic generationis modus intelligi possit, nunc inquirendum est.

Com-

(9) *Verhandelingen van het Vlissingsch Genootschap*, VII Deel, bl. 208. der Proeven en Waarnemingen.

Comparanti observata, mox recensa, inter se, apparebit pleraque in eo convenire ut vel nulla vel inania semina in fructu majori inveniantur. Hoc non casu quodam contingere, sed cum phaenomeni origine intimo cohaerere nexu, cum exinde explicatio omnem vim mutuetur, sequentibus probare posse mihi videor.

Sit nobis generatio, fructificatio et dein phaenomeni explicatio in citro instar omnium. Citrus fert flores classis polyandriae, monogyniae. Totus flos pro matre futuri fructus haberi potest, hujus igitur stamina multiplicia antheras polline repletas gerit, quae certo tempore ubi et pollinis maturitas et stigmatis ad recipiendum aptitudo simul adsint, idem pollen in stigma, humore quodam obtecum effundunt, ita ut efficacior pollinis pars per stylum ad germen transeat et sic ipsum semen attingat et foecundet. Ita fit citri generatio et foecundatio secundum consuetum Naturae ordinem, ita ut a floris ortu ad ipsam fructus maturitatem spatium aliquot mensium intersit. Sed ponamus nunc (et hoc quidem per varias causas fieri potest) ipsius germinis evolutionem majori cum velocitate procedere: Hoc posito jam mag-

nitudinem quandam habebit, licet flos adhuc vigeat nec pollen tribuere desiverit. Erit igitur citrulus perfectus parvis suis seminibus praeditus et communicationem adhuc continuans cum stylo et stigmate. Recipiet adeo per hunc stylum pollen; hoc ad parva citruli nostri semina adductum unum alterumve foecundabit: citrus una cum semine foecundato increscens, singularis istius modi praegnantis citri hac ratione originem dedisse, vel saltem tali modo rem facile intelligi posse videtur.

Hoc egregie probatur, si nunc ea, quae a Peralta observata fuerint, (quod nempe per viginti tantummodo dierum spatium pirus floruerit et fructus tulerit) accuratius perpendemus. Summo igitur jure Celeb. Vir sequentia addit (10) „ *Il a fallu non seulement que la force et la fécondité de la Seve ait été telle, que de faire fleurir dès le mois d'Aout un oeil ou bouton, qui ne devoit être propre à fleurir que six mois après, ayant encore besoin pour cela de tout l'automne et de tout l'hiver, et de faire mourir en* „ *qui-*

(10) *Mem. de l'Acad. I. c. p. 384.*

„ quinze jours un fruit qui demande ordinaire-
 „ ment six autres mois, savoir les trois du prin-
 „ tems et les trois de l'été en cette espèce de poi-
 „ re, qui étoit le Rousselet; mais ce qui est bien
 „ plus étonnant, il a fallu que cette force ait
 „ supplée dans la semence de la poire, qui doit-
 „ être considérée comme la mère de l'autre et qui
 „ a meuri si à la hâte toutes les dispositions né-
 „ cessaires à germer et la puissance de produire
 „ immédiatement de soi une autre sans l'entremi-
 „ se de ses propres racines, de ses branches et de
 „ sa fleur, et enfin de toutes les autres parties
 „ et des autres organes dans lesquels la matière
 „ de la production ordinaire des fruits doit-ê-
 „ tre préparée: car l'on ne peut pas dire que cette
 „ poire qui sortoit de la tête d'une autre, ait
 „ été produite à la manière des fruits doubles,
 „ que l'on appelle gêmeaux: et qui se forment
 „ ainsi accouplés, lorsque deux boutons sortent
 „ d'une même queue si près l'un de l'autre, que la
 „ chair de l'un et de l'autre fruit est contrainte
 „ de se confondre, à cause de leur trop grande
 „ proximité: car vu l'ordre et la succession di-
 „ recte de ces deux fruits, dans lesquels il étoit

„visible que l'un sortoit de l'autre, il est bien
 „difficile de ne pas s'imaginer, que la seconde
 „poire ait été engendrée de la semence de la pre-
 „miere, puisqu'elle à été trouvée n'avoir point
 „de semence: en sorte qu'il est croyable que la
 „semence de la seconde poire en auroit produite
 „une troisième, et celle-là encore une autre,
 „si la force de la sève y auroit pu suffire, et si
 „elle n'avoit pas été bornée à la production des
 „branches et des feuilles qui est un ouvrage plus
 „facile que la production des fruits.”

Ex hisce jure concludere mihi videor, semina non casu quodam citro majori vel piro esse denegata, sed in novum transiisse fructum. Illa porro modo allata observatio Apini non solum ipsa hac explicatione elucescit, sed illam etiam ad confirmandam meam opinionem haud parum tribuere constabit, inspiciendo iconem ipsi descriptioni adnexum: ita enim aperta res est, ut nulli dubium superesse possit, quin fuerit semen citri quod in ramulum foliis praeditum duobus transmutatum sit.

Intelligitur etiam hac ratione quomodo factum sit, quod plures minuti fructus, vel ut Ferrarius
 dixit

dixit tota pullities intra fructum matrem inclusa nonnumquam appareat. Est enim tantummodo altior gradus ejusdem phaenomeni. Illud scilicet pollen, quod in plerisque allatis exemplis ad unum semen foecundandum fecit, nunc plura foecunda reddidit, ita ut fieri forte possit tot minutos foetus inclusos apparere, quot fuerint semina in majori fructu.

Quaenam autem sit causa, cur praecipue in citris et limonibus hoc observetur phaenomenon ignorare fateor.

SECTIO TERTIA,

DE OBSERVATIS IN REGNO ANIMALI, EX-
CEPTIS OBSERVATIONIBUS IN HOMINE.

PARS PRIMA,

De ovo intra ovum.

Animalium quoque tam oviparorum quam viviparorum varia exempla apud Auctores nonnullos descripta inveniuntur, in quibus conceptio singularis locum habuit, ita ut in his foetus alium continens in illis ovum ovo inclusum observatum esse tradatur.

Videamus de ovo intra ovum.

In (1) *Ephem. Nat. Curios.* haud una prostant ob-

(1) *Eph. Nat. Cur.* D. I. A. I. Observ. Bartholini pag. 126. D. I. A. II. Observ. Hagedorn. p. 342. D. I. A. III. Ob-

observata ejusmodi, quorum nonnulla factum tantummodo exponunt, neutiquam vero in modum, quo haec producta cohaerebant inquirunt, adeoque non nisi per transitum hic commemorari debent, alia (2) vero sunt, quae ob ingeniosam explicandi rationem postea ulterius recensenda nobis videntur.

Simile quoddam exemplum ovi, in cujus medio aliud quoddam ovulum durâ obductum testâ magnitudine ovi columbini aut olivae, vitello carens repertum fuit, inter (3) Corn. Stalp. v. der Wiel observationes rariores invenitur.

In (4) *Actis Academiae Regiae Scientiarum Parisinae*, idem quem jam antea recensuimus, Perrault observasse refertur, ovum in cujus parte media aliud inclusum fuit, olivae magnitudinis et formae, apice multo acutiore quam in aliis ovibus cum

Observ. Velschii p. 50. D. II. A. I. Observ. Cleyeri p. 38.

(2) *Eph. Nat. Cur.* D. I. A. VI—VII. Observ. Elsholtz. p. 115.

(3) St. v. d. Wiel *Observ. rar. Cent. Post. Pars I.* Observ. 49. p. 475.

(4) *Mém. de l'Acad. Royale des Sciences de Paris* de l'an 1666—1699. Tom. X. pag. 388 et seq.

cum in majori ovo repertum fuerit (5), nondum apparebat testa, sed tantummodo dura et crassa membrana, quae aëri exposita statim calcaream acquisivit soliditatem; vitellus qui vulgo omne parvuli istius modi ovi spatium implet, deerat, sed ejus loco humor albidus, serosus, uti in aliis subventaneis nonnumquam observatur ovis, in conspectum venit.

(6) Lichtenberg in suo repertorio describit etiam ejusmodi ova tria, ab eadem gallinâ sed variis temporibus posita. Duo erant sibi plane similia; testâ enim molli erant instructa, cavum albumine erat repletum, dum vitelli loco aliud

ovu-

(5) Hac in observatione, a Perault factâ, membrana, postquam aëri exposita fuerit, calcaream demum acquisivit soliditatem: Caeteroquin ipsam duram testam jam in Gallinae corpore esse formatam, adeoque Aristotelis, Plinii aliorumque sententiam (quod nempe aëris expositio solidescantiam produceret) erroneam esse non solum probatur, si cloaca gallinae gravidæ examini submititur, quippe quae ovum gerit, testâ illâ jam obtectum, sed praecipue constare videtur ex ipso de quo agimus phaenomeno. Testâ enim duriori, qua inclusum quoque ovulum donatur, ab aëris influxu certe oriri nequivit, dum ab omni parte ovo majori circumdatum fuerit.

(6) Ludw. Christ. Lichtenberg, *Beschreibung eines Sonderbares Hühnereyes*. — In ejus *Magazin*, Iste Band 2de St. p. 83.

ovulum conspiciebatur, quod quidem non solum magnitudine et testae duritie sed etiam albumine et vitello, quos continebat, ovo consueto plane erat simile. Tertium ovum a prioribus in eo divergebat quod vitellus in majori quoque observabatur.

In (7) *Actis Eruditorum* observatio quaedam ovi ovo praegnantis invenitur, quae ita accurate a Cl. Petr. Rivalieiz facta et descripta videtur ut integram hic apponere liceat.

Occurrit mihi forte Majo mense 1682 gallinaeum ovum vitello et albumine instar ovorum communium perfecte instructum in quo ovum aliud, columbini magnitudine continebatur. Situm erat in majoris ovi medio, putamen inter et vitellum, cui paulisper adhaerebat, mediante materia quadam viscida, quae non impedivit quominus ab illo facile avelleretur, illaesa, quae vitellum majoris ovi continebat, membranâ. Contenti istius minoris ovi testa imperfecta nec solida, facile a substrata, seu ovi substantias succingente unica, quatenus friabilis separata fuit. Hâc autem apertâ membranâ, prodiit primo liquor albumineus, in-

tus

(7) *Acta Erudit.* Lips. 1682.

tus et extus candidis filamentis conspersus, quique albuminis proprie dicti haud dubie loco erat. Emersit deinde substantia quaedam mucilaginosa, crystallina solidiorique consistentia donata. Primo liquori, ut vitellus albumini, cohaerebat et ab illo pari negotio separata fuit. Sphaericam figuram tenacissime servabat, pisi magnitudine. In ipsius medio albae fibrillae conspiciebantur, quae illam prae se ferebant configurationem, quam a vario continentis istius crystallinae substantiae situ mutuabantur, cum nempe plano collocabatur, in longum porrigebantur, cum vero sphaericam rursus figuram repetebat, contraherentur; microscopii examini tradita, punctula quaedam crystallina, nullo ordine constituta, filamentaque candida perlucidaque in ipsius circumferentia, quaedamque etiam minus lucida punctula observabantur. Utraque substantia in aquam injecta fuit. Liquidior quaeque primo prodierat rat supernatavit: posterior autem sive sphaerica, fundum petiit: igni traditae indurere. Illa extensa et diffusa fuit: haec vero rotunda sphaerica solidaque; in utraque dissecta nil heterogeneum adfuit.

Celeberrimus Wolf, qui in generationis negotio adeo indefesso labore desudavit, ut eximiis observationibus hanc Physiologiae partem locupletaret, descripsit et delineavit in (8) *Actis Nov. Acad. Petropolit.*, ovum singulare, quod quidem prioribus licet haud plane simile, iis tamen maxime analogum, claram in explicationem phaenomenorum ejusmodi lucem spargit. Auctor postquam accuratissime anatomiam ovi communis dederit, nobis descriptionem sui ovi profert, quam quidem integram hic proponere haud necessarium duxi, quoniam scopus noster tantummodo est observationes analogas exhibere, ut dein explicatio facilius evadat. Huc igitur redit phaenomenon: Ovum observavit simplex, uno albumine, uno vitello communi, una area vasculosa communi, quae tandem jam incepit aliquas duplicitatis notas in distributione vasorum ostendere, una porro suo tempore, sed majori et quasi ex duobus confluyente areola pellucida, denique amnio spurio et quod loco veri est, duplici sed tamen ut putat

III.

(8) *Act. Nov. Acad. Petrop.* Tom. XIV. P. I. p. 456. et Gallice vers. in *Journal de Physique* par Rosier Tom. II. Introd. p. 359.

III. Auctor ob angustiam spatii adhuc cohaerente praeditum. Embryo tandem erat perfecte duplex, perfecte separatus.

De corollariis, quae Eximius Vir ex hoc inspecto ovo deduxerit, postea videbimus.

In (9) *Diario* quodam *Belgico* analogam inveni observationem, descriptam a Doct. Moraaz: fuit nimirum ovum anserinum praemagnum cuius testa multo crassior et durior erat quam in communi, et praeter duos vitellos cum albumine, aliud adhuc ovum inter hos vitellos inclusum et durâ quoque testâ instructum continebat. — Hoc ovo aperto in conspectum venere albumen et vitellus aequè ac in omni alio ovo. Addit auctor post aliquod tempus eundem anserem aliud iterum posuisse ovum, duobus quoque vitellis praeditum; eadem ratione ac Lichtenbergus observaverat.

Varia adhuc ejusmodi exempla prostant in operibus Immort. (10) Halleri et (11) Ruischii

(9) *Algem. Geneesk. Jaarb.* IIIde Deel pag. 44.

(10) Haller Oper. Minor. Tom. III. p. 121.

(11) Ruisch, *Thes.* IV. No. 48. et *Thes.* VII. No. 47. *Thes.* X. No. 139. *Thes. Maxim.* No. 95. *Thes.* III. Tab. 3. fig. 5 delineatum tale ovum parvum Gallinaceum in alio repertum.

schii. Sed haec nobis sufficiant ut appareat in oviparis animalibus haud exempla deesse singularis conceptionis modi, quo unum ovum alio inclusum inveniatur.

Videamus nunc, qua ratione hoc phaenomenon explicari possit.

Observationem supra memoratam ex (12) *Ephem. Nat. Curios.* Elsholtius (qui eam describit) sequenti ratione explicare tentat. Si quid conjecturae valent, varii facile modi possent excogitari, quibus ovum ovo, dum in ovario gallinaceo ipsa concipiuntur, aut latent, includi contingat. Plerique tamen nimis violenti aut difficiles aut absurdi videntur et recurrendum hic quoque tutissime erit ad errorem plastices, primo statim conceptionis momento commissum aut ad seminalis cujuscumque virtutis abundantiam atque lasciviens robur: ab extra certe ovum ovo intrudi nequit, sed ab interno fieri principio istiusmodi generationes duplicatas per analogiam verosimilem, citata superius (13) praegnantium ma-

(12) *Eph. N. C. D. L. A.* VI—VII. p. 115.

(13) Videmus ex his verbis, Elsholtium jam illas ex regno minerali observationes cum ovo intra ovum comparasse.

malorum lapidumque exempla vincunt.

Haec auctoris verba licet non destincte rem explicent, hoc tamen innuere videntur quod aurae seminalis abuntia juxta auctoris mentem, non solum ad unum ovum foecundandum faciat, sed etiam ad duo vel plura quae simul per oviductum ad uterum (vel cloacam) delapsa, ibi communi testâ involverentur. Interim in eo falsa statuere videtur quod ejusmodi ovi praegnationem jam in ipso ovario gallinaceo fieri credat. Hoc non posse locum habere, simulac interius ovum testâ duriori sit obductum, mox probabimus.

Perault ex eo quod in sua observatione ovum inclusum ad apicem esset membranis justo durioribus praeditum, concludit, hoc ovulum vi, quam lente sed continue in tunicas ovi majoris exserere debuerit, per eas potuisse penetrare, et sic ovum quasi praegnans formare. Haec interim explicandi ratio nobis minus arridet: nam ponit ut conditionem necessariam quod exterior membrana ovi minoris ad apicem debeat esse durior quam tunica externa ovi majoris ut hoc penetrare possit. Et hoc licet in suo exemplo locum haberet, non in omni alio observatum esse ex supradictis constat. Nonne ex eo quod ovum inclusum testâ quoque

instructum sit apparet, illud revera in initio fuisse simplex in utero vel cloaca, ibique albumine et testâ circumductum? Si enim jam in ovario vel oviductu unum ovum aliud penetrasset numquam interius nec albumen continere nec testâ involutum esse potuerat: quoniam utraque in utero demum ovis accedunt. Posito igitur, in utero mutationem locum habuisse, duplex restat explicandi via: vel ovum majus a minore dein superveniente penetratum fuisse et sic vi quadam fractum ut aditus alteri pateret: vel ovum interius prius formatum fuisse et ab altero, superveniente circumdatum. Prima haec explicandi ratio et causa, cur non assumenda videatur, mox apparebit. Altera vero eo magis nobis placet, quod tunc nil mirum videatur inclusum ovum et albumine et testâ gaudere et quod facile conjecturâ assequi valeamus, superveniens ovum, liquidissimum adhuc, priori appositum ad modulum quasi vel nucleum internum formatum fuisse. Illud igitur ovulum inclusum, quod secundum Perault, postea demum in uterum dilapsus foret, nostrâ sententiâ esset primum formatum, dum externum majus illud dein circumdisse nobis verosimilius videatur: quidquid sit, crebrae et repetitae istiusmodi ovorum inspectiones

et

et accuratae descriptiones de vero explicandi modo certiores nos reddere possint.

Quod observationem Cel. Wolf attinet, haec prioribus licet analogia non tamen similis, analogia quoque non vero eadem explicari debet ratione.

Vidimus jam supra Cl. Auctorem statuere, unum adfuisse ovum, uno tantummodo vitello praeditum, sed embryones duos perfecte separatos continens. Interim licet Tanti Viri et Exercitissimi observatoris fidei vix aliquid derogare auderem, jubet tamen hujus observationis explicandae desiderium conjecturam in medium proferre, cui analogia haud exiguis argumentis favere videtur. Ponimus nempe vitellum, quem Ill. Vir unum et simplicem describit, non fuisse talem, sed unum duplicem, id est, ex duobus coalitum; sequentibus argumentis hanc nostram hypothesein confirmare posse nobis videmur.

I. (14) Partes sibi appositas et pressione quadam

(14) Hoc certe nemo videtur posse negare si formationem monstrorum in gemellis praecipue rite perpendat. Ita enim aperta ibi res est, ut seriem continuam a gemellis aliquâ tantummodo corporum parte concretis, ad illos usque, qui ex validiori compressione partiumque absorptione in unum quasi coaluerint, exhibere valeamus. Huc egregie faciunt icones monstrorum a Cl. Sam. Thom. Sömmering. editi sub titulo *Abbildungen*

dam admotas ita posse concreescere ut unum corpus constituere videantur, varia duplicia monstra tam in regno animali quam vegetabili haud dubie probare videntur.

II. Cl. Wolf monstra (15) ex gemellis compressis et concreescentibus oriri haud verosimile esse affirmat: hinc forsitan Cl. Vir in suae opinionis gratiam vitellum simplicem fuisse jam in prima ejus formatione statuere coactus quasi fuerit. Quid enim valeat semel suscepta opinio ad hominum oculos occaecandos ita ut quae non sint, se videre affirmant, eaque quae revera exstant, novam formam induant, haud unius aevi experientia docuit. Scimus quanti quarumvis scientiarum cultores, viri ingenii fertilitate doctrinaeque copia praeclari, ad hunc aliquando scopulum pedem offenserint, et suis quoque exemplis probarint systematis ardorem veritatis esse sepulcrum! Forsan igitur hoc ipsum

III. Wolf hac in re accidit.

III. Ultimum quod in confirmandam supra memoratam hypothesin afferre possum argumentum

und Beschreibungen einiger misgeburten, die sich ehemals auf dem Anatomischen Theater zu Cassel befanden, Mainz, 1791.

(15) l. l. pag. 478.

majoris videtur momenti. Constat Immort. Halleri aliorumque experimentis vitellum ovi continere quasi primordia intestinorum pulli. Hoc posito Naturae providentia, in aliis caeteroquin tam perspicua his certe embryonibus minime consulisset si in prima formatione, causam et fontem destructionis secum ducerent. Accrescentibus enim pullis numquam unus vitellus utrique embryoni intestina, ad vitam protrahendam necessaria largiri potuisset. Si vero duos in unum coalitos assumamus vitellos, non solum hypothesin in Naturae observatione fundatam (quippe quae diversas partes in unam concrecere centenis exemplis docet) exhibere, sed etiam viam aperire nobis videmur ad explicandas hanc singularem observationem eique analogas. Uti enim ovum intra aliud explicare tentavimus, juxta eandem simplicissimam normam et hoc intelligi posse phaenomenon credimus. Duos nimirum vitellos, ob angustiam forsan spatii in ovariis concretos, simul ad uterum (vel cloacam) delapsos, ibi communi albumine et testâ obductos esse ratio et analogia suadent. In ovariis et non in utero coalitos fuisse vitellos exinde derivamus, quod caeteroquin duplex quoque primâ origine fuisse albumen et testam duplicem statuendum nobis foret.

Sed

Sed sufficient haecce ad explicandam observationem illam singularem satis audacter forsitan proposita: Quodsi talia sint, (16) Harvaei verba, *praestare fictam sententiam quam nullam proponere*, mea facere liceat.

PARS SECUNDA.

De foetu intra foetum in Animalibus praeter Hominem.

Vix aliquas invenire potui in brutis animalibus observationes analogas casui in themate proposito: Quas annotatas inveni, illae omnes non solum antiquissimae sunt, sed etiam ab auctoribus eodem fere tempore viventibus descriptae: ita ut critice aliquo modo hanc partem pertractandam esse mihi videar, cum saepius quod a praedecessore ob-

(16) G. Harvaei, *Exercit. d. General. Anim.* In Capite de Conceptione, pag. 384.

servatum est, avide ab eo, qui illum sequitur, in propriam convertitur observationem, et qua talis nepotibus venditur.

In (1) Aristotelis *Hist. anim.* postquam varia circa murium generationis modum eorumdemque fertilitatem relata fuerint, sequentia prostant. Quodam loco terrae Persicae dissectis e matris utero foetibus, foetus sexus feminei tamquam praegnantem videntur. Quidam et ajunt et affirmant salem si delingant absque coitu praegnantem fieri.

Apud (2) Plinium, generatio murium lambendo constare non coitu dicitur; ex una 120 genitos tradiderunt: apud Persas vero pragnantes et in utero parentis repertas esse: et salis gustu fieri praegnantem opinantur.

(3) Aelianus, postquam de murium fertilitate locutus est, hoc etiam, inquit, in muribus admiratione dignum est. Si mus praegnantem capta dissecetur et eximatur foetus, in eo quoque dissecto foetus reperietur alter.

(4)

(1) Aristot. *Hist. Anim.* Lib. VI. Cap. 37. S. 433 — 434. Ed. Scalig.

(2) Plin. *Hist. Nat.* Lib. X. Cap. 65.

(3) Aelian. *de Animal.* Lib. XVII. Cap. 17. p. 352.

(4) Wottonus ipsa Aristotelis verba sua facere videtur: Terrae Persicae, inquit, partes quadam, mure foeminâ rescissâ, foetus faeminini praegnantes comperiri traduntur. Idem apud (5) Fort. Licetum et (6) Aldrovandum invenitur. Haec de muribus praegnantibus.

Prostant quoque passim exempla ejusmodi generationis aliorum animalium. Sic in (7) *Campo Elysio* a Gaspar a Rejes edito commemoratur ex Torquemadâ observatio in equâ facta, quae mulam peperit mortuam, sed aliam continentem. (8) Joh. Eus. Nierenbergius scribit equam in Hispaniâ peperisse mulam, aliâ gravidam.

De vaccâ vitulam edente, quae continebat aliam, mentionem fecit (9) Sachs a Lewenheimb.

(4) Eduard. Wottonus *de Differ. Anim.* Lib. V. Cap. 87.

(5) Fort. Licetus Lib. 3. *de Spontan. Vivent. ortu.*

(6) Ulyss. Aldrovandus *de quadrup. digis. Vivip.* Lib. 2. Cap. 30.

(7) Gaspar a Rejes *Elys. Jucundar. Quaest. Camp. Quaest.* 36 pag. 58. Rarum hunc librum in universalis disciplinae Medicae repertorio praestantissimâ, Viri Expertissimi C. H. a Roy Bibliothecâ videre mihi contigit.

(8) Joh. Euseb. Nierenbergius *Hist. Nat.* Lib. VI. Cap. 2.

(9) *Ephem. Nat. Cur.* D. I. A. I. p. 122.

heimb. Caeterum eadem murium praegnantium exempla, citat quoque (10) Hallerus. Ut autem constaret, quid de supra memoratis exemplis credendum sit, liceat Philosophum Batavum, Arnold Senguerdium ducem sequi, ejusque viri circa mures praegnantes opinionem Thom. Bartholinus litteris communicatam paucis exponere. (11) Omnes supra memorati Auctores, quinde muribus vel aliis animalibus praegnantibus locuti sunt, eadem plane verba ac Aristoteles retulerunt, ita ut haud absolum videatur statuere, illos hanc ipsam observationem ex Aristotelis scriptis desumsisse: quod quidem eo verosimilius fit, si cogitemus quoties, qui hunc Philosophum insecuti sunt, ab illo relata, non solum plane assumserint et tamquam sua venditarint, sed etiam ex illo haud rite intellecto falsam protulerint sententiam. Eo igitur res rediit ut videamus quid ipse Aristoteles dixerit et inquiramus an ex illo sufficiens ratio peti possit ad assumendam singularem illam murium generationem.

(8) Joh. Ruess. *Nichtendurgus* etc. etc. Lib. I.
 (10) Haller. *Elem. Phys.* Tom. VIII Lib. XXIX. pag. 92.
 (in citat. litt. n.)
 (11) Thom. Bartholinus *de insolis. Partus viis*, Cap. 16.

nem. Dixit nimirum, Terrae Persicae aliquo loco descissis embryonibus foeminei sexus (sc. foetus) *tamquam* praegnantem apparere. Utitur Auctor voce *Galvetai*, *apparent*, *videntur*, additque *ὅλον*, *tamquam*, *quasi* praegnantem. Quis igitur ex eo fundamentum petere possit ad assumendam observationis veritatem. Aliam plane Aristotelis fuisse mentem, illumque tantummodo hisce verbis voluisse indicare, quam crassi et obesi in Persia sint inurium foetus, licet mirabilis adeo eorum sit generatio ratione numeri et celeritate cum ipso Senguerdio lubentius censeremus. Aliud argumentum minime omittendum idem adjecit Senguerdus. Extra dubium esse dicit alium servari loquendi modum, cum referuntur ea quae plerumque et secundum consuetum et communem ordinem et cursum eveniunt: alium, cum narratur rara, monstrosa, prodigiosa. Prius cum fit, usurpari solet verbum praesentis temporis: ita dicimus hoc fit in Dania, Gallia, etc., quasi dicatur hoc ibi fieri solet. Cum posterius fit, adhibetur verbum praeteriti temporis, tum dicimus evenit, factum est in Gallia etc., atqui Philosophus ibi utitur verbo praesentis temporis *apparent*

qua-

quasi praegnantēs: quod argumentum est eum referre id, quod in illā Persiae parte non rarum aut monstruosum est, sed quod ibi vulgo evenire solet. Jam vero cui credibile videtur dari aliquem tractum vel certam regionem in Persiā, in qua secundum consuetum Naturae cursum mures soleant praegnantēs generari? Ibi tum rarum foret, mures nasci non praegnantēs, quod plane a ratione alienum est. Non igitur hoc voluit Philosophus, sed tradit in quadam Persiae parte mures solere in lucem edi, quasi essent praegnantēs. Ratiocinium tale est: quod ibi refert Philosophus, credibile est in illā Persiae parte solere fieri, atque ut mures praegnantēs generentur non est credibile ibi solere fieri, ergo illud ibi non refert Philosophus: praeterea si Aristoteles rem adeo miram voluisset referre, verisimile est quod accuratius et specialius additis pluribus circumstantiis factum narrasset. Atqui neque sui ipsius ut oculati testis neque alterius cujuscumque testimonium adducit: imo ne locum quidem in quo hoc contigerit specialiter exprimit, sed, cum Persia tantae sit magnitudinis, utitur tantummodo generaliōri voce, dicens Terrae Persicae *parte quadam*. Hisce
quam-

quamvis jam sufficerent, adjungere nobis liceat aliud argumentum, plures nimirum Auctores, Viros in Anatomia comparata exercitatissimos, quos inter Hallerum nominasse sufficiat, illud phaenomenon si verum foret, certe suis quoque observationibus et experimentis confirmasse: dum contra Hallerus hanc graviditatem una cum aliis ejusmodi sequentibus verbis rejicere videtur (12). Non est adeo necesse dubias hactenus quadrupedum foetuum graviditates, a summis Viris rejectas, denique dubias de hominibus historiolas producere.

Quid de dubia hacce historiola in praesenti rerum statu censendum sit, et quaenam ab Halleri inde tempore ad nostram usque aetatem innotuerint observata genuina, quae rem ipsam extra dubitationis aleam posuerint, mox videbimus.

Interim forsitan aliquis erit, qui hanc dissertationis partem supervacaneam habeat, quoniam ex exemplis, quae ipse rejicio, nullum argumentum pro observationis in homine veritate petere possim. Hac in parte, me nempe nullam ex allatis

le-

(12) Haller l. c. Tom. VIII. p. 92.

legitimam posse deducere conclusionem, vera pro-
fert: sciat tamen me historice hanc thesim voluisse
elaborare, adeoque ut generalis totius rei offerretur
conspectus, haec quoque de animalibus foetus
gravidos edentibus exempla a variis Auctoribus
tradita debuisse proponere.

CAPUT SECUNDUM.

DE OBSERVATIONIBUS CIRCA FOETUM INTRA
FOETUM IN HOMINE FACTIS.

Devenimus tandem ad observationes de foetu intra foetum in homine factas. Quas quidem omnes secundum tempus quo accidisse dicuntur, exhibiturus sum. Nonnullae harum certe erunt, quae vix illam merentur fidem, attamen ne illae quidem omittendae mihi videntur, ex eadem quam modo diximus, ratione, ut nempe totius rei conspectum exhibeam, non vero ut ex illis ad observationis veritatem aliquam deducam conclusionem.

Primum quod in Medicorum annalibus inveni exemplum prostat in (1) *Eph. Nat. Curios.* ubi ex MSS. Isibord. ab Amelunxen inter alia

(1) *Ephem. Nat. Cur.* D. II. A. IV. Observ. XX. pag. 198.

alia miranda satis sed vix credibilia sequentem observationem profert Chr. Fr. Paullinus.

Cum anno 1538 in monte S. Petri Erfurto degerem, incidi in vetustum et illegibilem codicem, e quo hoc tantum decerpsi. Ann. 896 puella 19 annorum ob ingravidationem famosa, ideoque coram iudice accusata, negabat omnia dicens, si ego gravida sum, faxit Deus ut et infans in utero meo talis sit! Paulo post peperit puellam mortuam, ventre nimis praetumido, ut jamjam rumpi videretur. Mulierculae rem insolitam mirantes iudici indicant ordinario. Aperto corpusculo, ecce alia puella in puellâ modo natâ etiam mortua omnibus tamen membrulis bene confirmata. An fabula sit nescio. Et ego pro fabulâ haberem (adjungit Paullinus) nisi scirem quae de *Embryone praegnante ô βαρυδάστος* Bartholinus Praeceptor meus desideratissimus et novissime D. Gabriel Clauderus Archiater Althenburg., Curiosus Theseus curiosissime annotassent.

Videtur igitur Paullinus hanc annotationem ex comparatione quam instituit, magis admittere, quam rejicere. Quid vero nobis de eâ censendum sit, quivis facile perspiciet.

Al.

Alterum exemplum (2) Th. Bartholinus, Praeclarus ille aevi sui Anatomicus, nobis reliquit, et sequenti ratione in suis *observat. rar.* enarrat, dum ulterius in hoc phaenomenon inquit in supra laudato libro de *insolitis partus viis*. En ejus verba.

Plusculis abhinc annis in oppido Fioniae nostrae Affuentzloff in Parochia Ulesloviana prope Neoburgum Matrona quaedam Johanna uxor Coloni Nicolai Petri parturientis dolores aliquot dies experta parere non potuit quamquam binas obstetrices plebejas sibi praesentes habuerit, unde tertiam ex viciniâ majoris famae et experientiae, nomine Sisseliam advocavit, quae magnâ cum difficultate tandem promovit ut onere ventris praegnans levaretur et a morte vindicaretur sed foetu mortuo sequioris sexus excluso. Dum cadaver hujus ab obstetrice hac et matre puerperae ablueretur et ad sepulturam praepararetur, mirantur tumidum foetus ventrem, in quo ad tactum videbatur quasi osseum quid delitescere, unde consilio inito, parvo cultello avia
ape.

(2) Th. Bartholinus *Histor. Anatom. et Medic. rarior.* Centur. VI. Histor. C. pag. 383.

aperuit ventrem. Mirum dictu inventus in foetu alius foetus sexus feminini in loco consueto situs, perfectus omnibus membris, circiter spithamam longus, unguibus et pilis donatus ad morem foetus perfecti, et sicut prior foetus ex matre editus vivebat et caro ejus nigricabat, quemadmodum foetus mortui solent: ita hic minor foetus candicabat et carne sana praeditus erat ut ex omnibus indiciis concluderet avia, vitalem fuisse. Nec deerant huic secundae, quibus in embryonis utero alligabatur, etc.

Tertium exemplum a Dr. (3) Gabr. Clausero expositum est in *Ephem. Nat. Cur.* Sed illum revera hanc observationem Clariss. Joh. Georg. Otto debere ex (4) libro a Car. Joh. Aug. Otto prioris nepote edito in honorem primi observatoris, avi sui, manifestum videtur; quidquid sit, ambo eadem tradunt, licet Otto rem totam magis expanse enarret, adjuncta quadam

ex-

(3) Gabr. Clauseri *Observ. de foetu ex foetu recentier excluso* in *Ephem. Nat. Curios.* D. II. A. III. p. 163.

(4) D. Car. Joan. Aug. Ottonis Epistola ad Virum Excell. etc. Weidlerum *de foetu puerpera siue de foetu in foetu etc.*

explicatione, quā caret Clauderi descriptio.
Hinc jam prioris verba referamus.

*Observatio Medica Curiosa de foetu intra
foetum ex M. S. D. Joann. Georg.*

*Otto excerpta et ipsissimis verbis
beati auctoris recensita.*

„ Im Jahr 1672. als ich der zeit in Naumburg
„ practiciret, ist zu mir gekommen eine frau,
„ die Müllerin von Bessgendorff, so schwangern
„ Leibes was, beehrte meines Raths und be-
„ klagte sich, es wäre ihr immerzu nicht wohl
„ in ihren Leibe, als ihr sonst nicht so gewesen,
„ wenn sie mehrmahl schwanger gehens, vor sich
„ gehabt mit guten Rath von mir gelassen. Da-
„ rauf kömmt ihre ordentliche zeit, dass sie ge-
„ bähren sollte, und da hat es sich begeben, dass
„ sie eine Junge Tochter zur welt gebracht,
„ übrigens gesund, nur dass solches Kind einen
„ ungewöhnlichen hohen Leib gehabt. Acht Tage
„ hierauf wird das neugebohrne töchterlein mit
„ grossen Wehtagen und Unruhe befallen, sehr
„ weinend und ängstlich, dass alle die Umste-
„ hen-

„ hende nicht anders vermeinet als es würde im
 „ nu sterben. Immittelst gebühret das kranke
 „ kind ordentlicher weise ein artiges vollstandi-
 „ ges lebendiges töchterlein in der Länge des
 „ mittlern fingers, welches auch getauft wurde.
 „ Bey und wahrender geburth ist alles an Aff-
 „ terbürde und anderer unreinigkeit abegan-
 „ gen; beyde sind kurs folgende Tage hierauf
 „ gestorben. Es ist solches so wohl von mir an
 „ andere Medicos geschrieben worden, als es auch
 „ an Herrn D. Claudern in Altenburg von der
 „ Damahligen Hoff-marschalls Tümplings frau
 „ Wittbe geschehen, man kan sich auch ohnmass-
 „ geblich in denen Brentenbauchischen gerichten,
 „ darinnen sich solches ereignet mit mehrern
 „ erkundigen. Auch habe ich diese begebenheit
 „ unter meinen sachen weitläufftig notiret.

In (5) Diario Gallico sequentia prostant.
 „ Le Août 1759 dans la ville de Dordrecht en
 „ Hollande un brasseur nommé Sleok agé de
 „ vingt deux - ans fut soumis à une operation laté-
 „ rale, après avoir été traité longtems comme Hy-
 „ dro-

„dropique. Après un travail pénible on tira un
 „enfant male qui paraissoit être à terme. Pla-
 „cé entre le Diaphragme et la partie supérieure
 „des intestins cet enfant n'avoit point de Pla-
 „centa. On crut qu'il recevoit sa nourriture
 „par le rectum parcequ'on decouvrit un petit
 „conduit, qui communicoit aux intestins du
 „pere, et qui s'etoit rompu lorsqu'on avoit ex-
 „trait l'enfant; on fit l'enquête sur la conduite
 „du malade. Il étoit vierge. Les savans pour
 „expliquer l'origine de ce foetus, dirent, que le
 „pere devoit avoir eu un jumeau, que le germe,
 „qui avoit été destiné à produire le jumeau,
 „s'etoit incorporé en lui et avoit été fécondé
 „par la chaleur de la liqueur prolifique du ma-
 „lade. En 1771 un pareil événement eu lieu près
 „de Hall, dans le pays Saxon: le pere et l'en-
 „fant vecurent malgré l'operation Césarienne.”

Quid de hisce statuendum sit, dubitamus.
 Utrum factum ipsum verum sit, licet ejus de-
 scriptio nullam mereatur fidem, an vero plane re-
 jicienda sit haec observatio, aliorum judicio relin-
 quimus. Hoc interim adjungere liceat, factum
 attestatos fuisse tunc temporis consulem, quatuor

siliarios et actuarium urbis Dordraci; nullibi tamen hanc observationem apud Nostrates annotatam invenire potui quod certe magis adhuc de ejus veritate dubios nos reddere debet.

Transeamus nunc ad alias observationes quae non solum accuratius sunt propositae sed etiam a Viris summae Auctoritatis descriptae ita ut nullum dubium de iis superesse possit.

Contigit anno 1804 in urbe Rodomagensi (Rouen) similis casus, quem multi Viri Eruditionis fama Celeberrimi descripserunt atque in modum quo explicari possit hoc phaenomenon inquisiverunt. Horum Virorum opiniones sequenti capite relaturus sum, nunc tantummodo observationem ipsam tradam.

(6) Amedée Bissieu jam a primâ nativitate de dolore quodam in Hypochondrio sinistro con-

ques-

(6) Conf. Verdier-Heurtin *Dissertation sur le Foetus trouvé à Verneuil dans le corps d'un Enfant Mâle. Journal de Médecine etc.* par Corvisart, le Roux, Boyer, An. XIII. Tom. IX. *Bulletin de l'école et de la Société de Médecine*, pag. 4. *Rapport par Dupuytren etc.* Hufeland, *Journ. der Practische Heilk.* XIX B. 3 St. pag. 166. Et ejusdem Viri l. l. B. XX. St. 2. pag. 154. *Neues Journal der Ausländischen Mediz. - Chir. Literatur* von Hufeland und Harles, B. II. St. 1. p. 191.

questus fuerat; erat ibi tumor, qui tamen ejusdem manebat magnitudinis, usque ad (7) decimum tertium infantis annum. Hic tunc temporis corripiebatur febre, cui postea accessit phthisis, quae miserum vitae eripuit. Inter varia symptomata hoc quoque pertinet, quod durante morbo pilosum globum, aliasque substantias purulentas dimiserit. Aperto cadavere apparuit saccus in mesocolo transverso situs, interne cum ipso intestino commercium alens, et praeter pilosam congeriem, massam quoque organicam singularis fabricae continens. Hujus massae accurata dissectio sequentia obtulit. (8) Vestigia quaedam organorum sensuum, cerebrum, medullam spinalem, nervos crassos, musculos in fibrosam substantiam mutatos, skeleton ex columna vertebrali, capite, pelvi imperfectis extremitatibus constans: funiculum umbilicalem, brevissimum, mesocolo transverso adhaerentem, vas tandem venosum et arteriosum varios ramos dimittentia tam a parte foetus quam ipsius pueri.

In

7) *Journal de Médecine*, 1. 1. p. 5.

(8) 1. 1. p. 7.

In (9) *Medico-Chirurgical Transactions* similem casum, qui Londini anno 1808 contigit, descripsit, et icone illustravit Doct. Young.

John Hare perfecte sanus natus fuisse videbatur; paucis vero a nativitate diebus valido corripiebatur vomitu et in superiori sinistraque parte abdominis prope scrobiculum cordis levis tumor conspicuus factus est, qui ab eo inde tempore ita accrevit ut ad septimum infantis mensem jam trium pedum amplitudinem aequaverit. Per alvum congeriem pilorum dimisit, cum decremento abdominis; cessante interim vomitu insatiabilis eum adoriebatur fames; tandem nono a nativitate mense, macie doloribusque confectus periit miserri-
mus infans. Aperto cadavere conspiciebatur tumor praemagnus, sphaericus, maximam cavitatis abdominalis partem occupans; a parte enim superiore scrobiculum cordis versus erat positus; hepar ob angustiam spatii justo minoris amplitudinis, infra mesenterium in conspectum veniebant;

CO-

(9) *Medico-Chirurgical Transactions* public. by the Medic. and Chirurg. Soc. of London, Vol. I. Case of a foetus found in the abdomen of a boy, by G. W. Young. Esq. pag. 234. Lond. 1809. Et in hujus operis versione German. a Doct. Osann pag. 278. Hufeland. *Journ. der Pract. Heilkunde*, 1810. St. XII.

colon adscendens et transversum ipsum tumorem obducebat cumque eo concretum erat: haerebat ergo tumor inter duplicaturam quamdam Mesocoli transversi; ramus splenicus venae portarum decurrebat juxta tumoris superficiem ad capsulam usque Glissonii, formabatque speciem ligamenti, ex quo totus tumor dependere videbatur. Aperto sacco praeter sat magnam materiei sanguineo-aquosae quantitatem apparebat quoque substantia organica ex variis constans partibus, quas nunc breviter exponam. Erat nimirum monstrosus foetus, cujus situs plane respondebat situi naturali in utero. Columna vertebralis maxime incurvata, extremitates superiores et inferiores deformes, loco capitis ad superiorem trunci partem inter scapulas substantia carnea cujus textura piaë matri erat analoga, denique vasa multa sed nullibi cerebri vel nervorum vestigium in conspectum venere. Foetus sacco adhaerebat mediante umbilico; hic enim carnosae coniformi substantiae erat accretus, cujus basis adhaerebat inferiori membranacei involucri parti, ubi in corpore infantis initium intestini jejuni mesenterio erat affixum. Ad illam partem quae capitis locum occupabat, duo circinni, et in thorace duo tumores cernebantur;

apertura ani defuit; genitalia erant deformia, licet distincte sexum masculinum declararent.

Doct. Young, postquam hujus foetus externae fabricae conspectum dederit, transit ad ulteriorem partium internarum descriptionem. Haec interim nobis sufficere videntur, ut appareat ex quibusnam partibus constiterit foetus et quomodo corpori alterius adhaeserit. Transeamus ad aliam observationem.

Clar. (10) Fattori Anatomiae in Academia Paviensi Professori, similem casum videre contigit. In infante sexus foeminei, septimi fere aetatis mensis occurrebat in Hypochondrio dextro prope Diaphragma, singularis saccus ex duobus constans membranis, chorion forsan et amnion, et ad aliquem hujus sacci tractum apparuit substantia quaedam, structurae placentae analogae; exinde varia vasa ad corpora transierunt, sacco contenta, quae distincte rudimenta erant parvorum foetuum. Ambo versus inferiores extremitates erant evoluti, vel

(10) Brera *Giornale di Medicina Pratica*, Vol. I. Hunc librum inspicere mihi non contigit sed apud alios citatum inveni. Conf. praecipue *Handbuch der Pathologischen Anatomie* von J. F. Meckel I. Abtheil. II. Band. pag. 68 et seq.

saltem statui normali analogas offerebant partes, femur, tibiam et fibulam, ab utraque parte pedem digitis praeditum. Ad infimam sacci partem intestini portio internae superficiei adhaerebat.

Ejusmodi quoque observationem aliasque analogas refert Cl. (11) Prochaska. Infans sexus feminei post duos a nativitate menses variis morborum affectionibus corripiebatur. Sitis ingens, et insatiabilis fames, ejulationes continuae, dyspnoea, violentae cordis palpitationes illam simul aggrediebantur. Abdomen maxime intumuit et infans octavo aetatis mense vita defunctus est. Sectione cadaveris instituta, apparebat tumor sacculus infra et post ventriculum positus, varlis adjacentibus partibus accretus; interna sacci superficies nonnullas cavitates serosam albuminosam substantiam repletas offerebat. Tumor ipse ita distincte aliquas trunci partes ostendebat ut nullum dubium superesset, quin fuisset foetus monstruosus.

(11) Einige Nachrichten über die mit einem zweyten Fötus schwanger geberenen kinder, oder über den Foetus in foetu mit physiologischen Bemerkungen begleitet, vom Prof. Prochaska, zu finden in de Medicinische Jahrbücher des Kaiserl. Königl. Österreichischen Staates, II. Band. IV. St. pag. 67 et seq. Wien 1814.

sus. Licet Cl. (12) Prochaska non cum certitudine locum quem occupabat tumor indagare potuerit, credit tamen illum intra mesocoli transversum duplicaturam fuisse contentum et partim cum sacco partim cum mesocolo communicationem habuisse et sic nutritum fuisse.

Massa ipsa organica in tres potissimum divisa fuit lobos qui a parte superiori, mediante aliquodam corpore cohaerebant. Inferius in conspectum venit pes ex duobus monstrosis et concretis constans ossibus et decem digitis praeditus: transibat hic a parte superiore in pelvis rudimentum. Porro in medio lobi inferioris capilli vagi conspiebantur lobus sinister constare videbatur ex deformi capite, cavitate cerebri destituto, hic et illic capillis praedito. Ad utramque tandem partem admodum deformes extremitates superiores occurrebant; illa autem substantia quae tres lobos conjunxit, ut rudimentum cavitatis pectoris et abdominis spectari debet.

Cl. Prochaska duas adhuc anologas tradit observationes, quae in eo a prioribus differunt, quod foetus inclusus non plane intra cavitatem

ab.

abdominalem alterius sit inventus, sed in propa-
gatione ipsius cutis extra abdominis cavum, cum
eo tamen communicationem habente, contentus
sit. (13) Unus horum casuum contigit in urbe
Wels in Austria anno 1803. Natus ibi fuit infans
sexus masculini, corpore bene formato gaudens:
levis tamen tumor in inguine conspiciebatur,
quem pro hernia habuere. Ad tertium usque ae-
tatis annum tumor eandem fere servabat magnitu-
dinem, tunc vero subito increvit et quidem tanta
cum celeritate ut vix aliquot hebdomadum spatio
praeterlapso, scrotum ex tumoris incremento, ad
mediam usque femoris partem propenderet. Tan-
dem inflammationem passum est scrotum et abces-
sus enatus est, ex quo primo foetida lymphæ san-
guine commixta, et deinceps variæ foetus mon-
strosi partes exierunt, cum restituta sanitate in-
fantis, in quo singulare hoc phaenomenon locum
habuit. (14) Alter casus a Cl. Prochaska
quoque descriptus, priori fere erat similis; in eo
tantummodo differebat quod tumor multo esset
major a primâ jam infantis nativitate ita ut recens

(13) l. l. pag. 80.

(14) l. l. pag. 82.

74 DISSERT. PHYSIOLOGICO-PATHOL.

nati extremitates inferiores intra ipsius tumoris
cavitatem essenti absconditae; caeterum praeter huius
morem aquosum massam organicam, monstrosi foetus
fabricam declarans, in ipso sacco conspiciebatur.

Duo haec ultima observata forte non ad iphae-
nomenon de foetu intra foetum, pertinere vi-
dentur; cum vero maxime ei sint analogae et
transitum quasi ad illud moliantur, ad thema
nostrum illa quoque referre haud dubitavimus.

Videamus nunc de ultimâ huiusmodi observatione
in Angliâ quatuor ab hinc annis factâ, quam ac-
curatissime descripsit, et iconibus illustravit (15)

D. Nath. Highmore.

Fuit nimirum juvenis 16 annorum qui lex af-
fectione abdominali, dum in vivis erat incognitae
naturae, summis cruciatibus vitam amisit (16).

Aperto cadavere tumor praemagnus, formae irre-
gularis in regione epigastricâ, umbilicali et hypo-
chondriacâ situs et omento obductus conspicuus
evadit, qui membranis saccum formantibus erat

in

(15) Conf. Case of a Foetus found in the Abdomen of a Young
Man, at Sherborne, in Dorsetshire, by Nathan. Highmore
1815

(16) l. l. pag. 17.

1815. l. l. (15)

1815. l. l. (16)

inclusus. (17). Hic saccus, obliqua facta incisione, foetum imperfectum continebat, cum dextro brachio perfecto sinistrorsum incumbere foetus, brachium sinistrum admodum deforme femori, abdomen versus incurvato, appositum erat. Foetus cum sacco cohaerebat mediante duro funiculo, ex ejus abdomine enato, versus partem sinistram anterieus progrediente juxta brachium et femur sinistrum et saccum perforante a posteriori et superiori parte. Deerat caput, sed ad basin superioris vertebrae denudatae portio cutanea enascebatur, directionem ipsius funiculi sequens, medullari quadam substantia praedita, et densis admodum capillis obsita. Spina valde erat incurvata: extremitates superiores aderant: scapula sinistra inferius ad femur erat detracta. Una tantummodo erat inferior extremitas, pes unicus, sex digitis monstrosis praeditus. Caeterum nullas distinctas sexus notas offerebat haec massa, licet ex papilliformi substantia, pectori adnata, femineum fuisse sexum suspicaretur D. Highmore (18). Saccus quo foetus includebatur, ex duabus constit-

(17) l. l. pag. 21.

(18) l. l. pag. 22.

stabat partibus, quarum altera spongiosa, vasculosa foetum maximâ parte involvebat. Pars femoris, brachium dextrum cum ejus carpō, pes et tibia erant obducti internâ superficie intestini, quae alteram sacci partem constituabat. Variæ communicationes ab uno ad alterum intestinum aderant. Ad externam sacci partem prope locum quo funis penetrabat multa magna conspiciebantur vasa: et ad internam superficiem loco haud multum ab insertione funis remoto, vas arteriosum praemagnum ruptum inveniebatur, unde repetenda haemorrhagia quae miseri vitae finem posuerat (19).

Haec est ultima quam annotatam invenire potui observationem de foetu intra foetum. Sunt quidem adhuc multae quae aliquo respectu ad thema propositum possent referri, licet non directe ad illud pertineant; sunt nimirum multiplices illae observationes foetuum in quorum corporibus variae aliorum foetuum partes singulares delituerent; quarum nonnullae post mortem demum in tumore quodam inventae sunt, aliae per abcessum foras eliminatae.

Se-

(19) l. l. pag. 16.

l. l. pag. 16 (71)
l. l. pag. 16 (81)

Sequentem observationem ex opère Cl. Lenti-
ni desumptam refert (20) Cl. Hufeland. Anno
1759 puellae cuidam quae jam a primis nativita-
tis diebus turgentum abdomen gerebat, decimo
quinto aetatis anno increscente continue abdo-
mine abcessus exortus est in regione hypogastri-
ca: per hanc viam gradatim exiére variae partes
foetus humani ita ut post sex vel septem men-
ses plane restituta esset puella. Partes quae fo-
ras prodiére sunt potissimum sequentes. Frag-
menta varia ossea inter quae ossis maxillaris pars
tribus dentibus praedita, porro substantia quae-
dam carnosa membranosa, massa potissimum pi-
lis constans, cum putrido humore commixta, tan-
dem plures dentes qui cum tribus, maxillae adhuc
infixis, numero sedecim erant.

Similem plane observationem tribus ab hinc
annis Londini fecit (21) Dr. Edward. Phi-

lip s

(20) Hufeland, *Journ. der Prakt. Heilk.* Band. 20. St. 2.
pag. 170.

(21) *Medico-Chirurg. Transactions etc.* Vol. VI. 1815. Ac-
count of a Case in which parts of a foetus were found in a tumour si-
tuated in the abdomen of a girl, two years and a half old. Commu-
nicated in a letter from Edward Phillips, M. D. of An-
dover to B. C. Brodie Esq.

lips in puella trium circiter annorum. Hujus nimirum abdomen valde intumuit ita ut tandem doloribus confecta perierit. Cadaveris sectione instituta conspiciebatur ingens tumor, totum fere sinistrum Hypochondrium implens et a Diaphragmate ad pelvim usque sese extendens. Praeter insignem materiae lymphaticae et purulentae quantitatem continebat etiam varia ossa, musculis ipsi sacco adhaerentia, unum horum erat tibiae musculis praedita; illa quae ossicula tarsi constuebant, ligamentis cartilagineis tibiae adhaerebant. Ejusmodi adhuc varia exempla collegit Summus (22) Hallerus.

Sunt tandem nonnulli, quos inter Hallerus qui ad casum foetus intra alium contenti, retulerint observata hominum quorum corporibus partes aliorum erant adnatae. Interim licet prima fronte haec justo titulo ad casum propositum videantur pertinere, ulterius tamen, si rem investigemus mox de insigni has inter observationes discrimine constabit. Hic enim manifestè res est cum gemellis concretis in uno ovo inclu-

(22) Haller. *Opera Min.* Tom. III. Cap. 20. pag. 72. et ejus *Elem. Physiol.* Tom. VIII. Lib. XXIX. pag. 92.

clusis et sic uti recte dixit Cl. (23) Prochaska communibus membranis et humoribus involvuntur cum uni plerumque funiculo alimentum recipiunt, eodem fere tempore evolvuntur, organa unius foetus cum alterius organis concreta sunt, ossa unius alterius ossibus apponuntur, systemata vasculosa inter se commercium alunt. Aliud plane locum habet in foetu intra foetum: hic nimirum propriis involucribus continetur et propriis humoribus circumdatur, cohaeret cum altero foetu analogâ ratione ac foetus cum utero materno veluti observatur in graviditate extrauterina, cum tubis Fallopiis, Ovariis, aliisve visceribus abdominalibus, nutritur porro ab alio, uti plantae parasiticae, vegetat ejus germen usque ad nativitatem vel et saepe per plures adhuc annos, tunc demum evolvuntur partes uti in vera graviditate fieri solet. Haec potissimum sunt quae de observationibus in homine factis colligere potui. Liceat nunc ad ultimam hujus disputationis partem transire.

(23) l. l. pag. 88.

CAPUT TERTIUM.

DE PHAENOMENI EXPLICATIONE.

Ex capitibus praecedentibus in genere et speciatim ex ultimo capite, in quo tot observationes a Viris Celebritatis famâ et Ingenii lumine praeclaris, accuratissime descriptas in medium protulimus, haud dubie videtur sequi phaenomenon in genuinâ Naturae observatione esse fundatum. Reliquum est ut rem ipsam magis evolvamus et in modum quo hujus monstrositatis ortus explicari possit, inquiramus. Hoc facto et aliquo cum successu pertractato de veritate observationis ne ullum quidem dubium superesse poterit, dum sic omnia requisita simul adsint, ut veritatem agnoscamus, ratio nempe et experientia. Hac in praecedentibus demonstratum puto rem locum habuisse, illâ nunc rei τὸ δυνατόν probare liceat. Cum vero hic agatur de aliquo generationis modo aber-

ran-

rante a consueto tramite, quivis facile perspiciet
 ex intellectâ generationis sanæ normâ fundamenta
 debere peti ad explicationem status morborum, ut
 enim curvi norma rectum, sic morbi sanitas.
 Quid igitur sit generatio vel potius quomodo pos-
 sit intelligi, paucis inquirendum est: paucis, in-
 quam, adeo enim ampla et obscura ipsa res est,
 ut certe si diffuse et expanse pertractanda foret,
 disputationis limites longe excederet. Eò quidem
 minus hoc necessarium mihi visum est, quum
 nullum hucusque excogitatum generationis syste-
 ma rem absolvisse videtur, sed quodvis suam tan-
 tum contulisse symbolam.

Habent enim theoriæ Evolutionis fautores ar-
 gumenta, quibus opinionem suam firment, exi-
 mia, alia tamen obscuriora, alia vix admittenda.
 Nec minus praeclara sunt argumenta nonnulla ab
 iis, qui Chemismum admittunt in corporibus vi-
 vis, in sui systematis gratiam excogitata: Idem
 dicendum de innumeris aliis generationis theoriis.
 Si igitur hoc verum sit, (uti mihi saltem verissi-
 mum videtur) nullum horum systematum plane
 assumendum esse, dum Iliacos intra peccatur et
 extra muros, ratio suadet, amor veri exposcit.
 Tentandum igitur est elicere ex quovis systemate

illa, quae veritati consentanea, nec Naturam contorquere vel illi vim inferre videntur, eadem conjungere, et omnium ita variantes opiniones ad unum reducere principium. Haec certe foret optima vel potius unica methodus, qua res ad amissim pertractari possit. Interim ita misera humana est conditio et haec regia via tot spinis hirsutis tegitur, tot altis cavernas et loca praecipitia offert ut vix pedem in illam imponere, ne dicam tutam obambulare valeamus. Posset tamen esse audacior quidam qui ferratis instructus calceis, periculosam hanc viam percurrere tentet. Forsan ab hoc itinere redux nobis sequentia dicet: omnium systematum generationis principium unum est *attractio*: si hanc Chemicam vocare velis vel Physicam, non errabis, actio enim locum habet in principia heterogenea aequae ac in homogenea. Si hujus effectus Galvanismus vel Magnetismus vel vitam appellare velis, ne tunc quidem errabis, nam nec Galvanismus, nec magnetismus, nec vita sine attractione quadam intelligi potest: Non igitur Evolutionis systema sublimiori chemiae contraria est, nec assumptio unius, alterius est rejectio, sed simul agunt. Chemia ex altiori incipit principio, dum Evolutio secundum quasi stadium po-

ponit. Prior nos docet quomodo alicujus rei primordium formetur, posterior quomodo hoc jam formatum evolvatur. Hanc vero chemiam sublimiorem diximus ut a scientiâ, hoc nomine vulgo instructâ, aliquo respectu distinguamus: Essentialiter certe non differunt, sed intensitate, cujus rei ratio est in compositione partium: attractio inter duo corpora simplex est, sed sumamus centum et millia corpora, in eadem ratione complicatior debet esse attractionis modus. Quidquid sit, hanc thesin in medium proferre liceat, generationis, nutritionis, secretionis et reproductionis (quae arctissime cohaerent et nisi Naturae vis inferatur non possunt separatae cogitari) harum, inquam, causam primariam eandem esse ac illam, quae crystallum format, quae stellarum cursum determinat, quae totius orbis terrarum structurae et formae praest, tandem eandem, quae nullam aliam agnoscit causam, nisi omnium causarum fontem unum, sapientissimum Universi Rectorem, Deum O. M.

Ita justo audacius forsân loquenti quid respondendum sit, fateor me non in promptu habere: ex inopiâ igitur argumentorum quae ut jure rejiciatur haec opinio, in contrariam partem afferri

posse deberent, nemini videbitur mirum, me, donec contrarium probetur, hanc sententiam assumere, eo quidem magis quia ejus fundamentum ipsa est simplicitas et unitatis principium. Sed licet ponamus haec esse vera, nihil obstat quominus varii excogitari possint modi vel causae secundariae, quae generationis negotium ulterius explicant.

Uti enim diversae viae ad unum eundemque finem saepissime tendunt, sic diversae quoque generationis theoriae, ex uno puncto licet divergentes facile ad unum iterum convergere possunt.

Unum generationis explicandae modum in medium proferre liceat; non tamen ut exinde sequatur nos alias theorias rejicere.

Quaestio igitur eò redit ut exponamus quid in foecundo maris et feminae congressu fiat et quasnam mutationes hac in operatione uterus potissimum experiatur?

Ut foecundatio locum habere possit, liquor genitalis viri debet esse, ut ita dicam, maturus, bene elaboratus, uti in femina una alterave ex vesiculis Graaffianis certam ad recipiendum aptitudinem habeat necesse est. In ipso tunc coitu, seminis
pars

pars quaedam efficacior, sive auram seminalem voces sive alio quovis nomine hanc indicare velis, absorbetur a vasis lymphaticis uteri: absorpta haec pars mox in sanguinis massam penetrat et cum eo per totum corpus circulat. Hinc feminae *organismus* totus quantus a peculiari illo stimulo mutatur: exinde deducenda sunt illa signa quae conceptionem probant, sensus gravativus in lumbis, horripilatio, et multa alia.

Mutatae igitur sunt a priori statu omnes partes corporis foeminei: ovarium totum in genere ab ovario ante conceptionem differt, et in specie illa vesicula Graaffiana, quae jam quasi disposita fuit, et, uti diximus, esse debuit, ut foecundatio potuisset locum habere. Speciem quamdam inflammationis ipsa patitur vesicula; fluidum quod continet mutatur plane, et ita quidem ut primo embryonis stamini originem det. Quo peracto, novo iterum et hoc quidem efficacissimo stimulo afficiuntur generationis organa; valida ipsius uteri est reactio; turgent magis magisque ejus vasa, ita ut uterus plane disponatur ad punctum ovulo praebendum. Vesicula interim cum pullulantibus jamjam embryonis partibus, liquidis adhuc, in-

crescit. Expanditur vesiculae membrana, (sub qua nova formata est fluida stamina continens) tandem finditur; hoc novo stimulo ad contractionem et erectionem alliciuntur fimbriae: amplectuntur ergo ipsum ovarium, et sic ovum jamjam liberum ad uterum pellunt, dum in ovario calyx vel pedunculus postea corpus luteum dictum remaneat. Huic descensui tubarum Fallopianarum major tunc temporis amplitudo egregie favere videtur. Nunc demum ad recipiendum ovum uterus plane est dispositus; superficies ejus interna membrana quadam villosa ex peculiari vasorum uterinorum secretionem orta, obtegatur; haec membrana majores offert villos in uteri fundo, quoniam ibi plura sint vasa; hic igitur locus praecipue aptus est praebendo punctum fixum ipsi ovulo. Simulac ovum in uteri cavitate intra-verit hunc statim locum occupat: quo facto novo iterum stimulo agitantur illa ovuli et huic opposita uteri pars. Excitantur vasa ab utraque parte ad validam reactionem, cujus effectus est formatio placentae et quidem talis, ut ejus pars a vasis ovi producta, partem foetalem, illa vero a vasis uterinis secreta, maternam partem

con.

constituat. Tali ratione ovum utero adhaerens, una cum embryo contento per spatium plerumque quadraginta hebdomadam increscit, donec ruptis membranis foetum partu emittit.

Hunc qualemcumque explicationis modum ad normam praecipue (1) Grasmeyeri systematis proposui, licet varia quoque posuerim a Summo Viro deflectentia.

Patet igitur hac ratione quomodo ipsius generationis sanae negotium intelligi possit: progrediamur nunc ulterius ad casus nostri explicationem, et videamus quemnam explicandi modum praeferamus.

Omnes Physiologorum, qui hac de re scripserunt, opiniones in duas praecipue partes abire videntur: statuunt enim vel foetum unâ cum foetu incluso esse productum ejusdem conceptionis actûs, vel foetum inclusum in corpore alterius fuisse conceptum.

Videamus quinam auctores hanc illamve amplexi sint opinionem et quibusnam argumentis suam potissimum sententiam firmare tentarint.

Cl. Bartholinus, qui primus hujus phaenomeni

ra-

(1) Paul. Frider. Herrm. Grasmeyer dissertatio de conceptione et fecundatione humana.

rationem tradiderit, licet rem ipsam obiter tantummodo attingat, ponit (2) se, si conjecturae locus esset, existimare, gemellas hic molitam esse naturam, sed errore quodam alteram in alterius abdomen inducta cuticula detrusam esse.

In supra memorato libro a Cl. Otto conscripto, postquam de generatione sana, quam aurâ seminali fieri affirmat, locutus est, sequentibus phaenomenon explicare tentat Auctor (3). Postquam aurâ seminalis virilis ovulum matris maturum ingressa est, seque in crystallinam ovuli lympham ad excitanda quiescentis ibi latentis embryonis stamina tenerrima, in ovulo delineata et recondita diffudit, se simul in ovarium foetus feminini, in ovulo matris jam impraegnato latentis, dilatavit, ibi in uno quasi momento duplicem impraegnationem perfecit: et quamvis talis progressus aurae seminalis in tantulo seminis sive ovuli corpusculo vix imaginatione comprehendi possit, tamen praesens noster casus facultatem, qua id esse possit, probat.

Haec auctoris sententia duplici vitio laborare mi-

(2) l. l. pag. 386.

(3) l. l. pag. 22.

mihi videntur. Primò, cuivis in oculos incurrit hic adesse circulum vitiosum. Numquam enim suum explicationis modum probare potest per observationem ipsam: quaestio non est utrum factum verum sit nec ne, sed quânam ratione explicari possit, ejus veritate jam agnitâ. Sed praeterea haec explicatio tantummodo in iis casibus valere posset, ubi res est cum foetu sexus feminei: respuit vero omnem applicationem in casum oppositum. Interim quum ex capite praecedenti, haud semel eandem observationem in foetu sexus masculini vel in puero factam esse apparuerit, rejiciatur haec Ottonis sententia necesse est.

Doct. Verdier-Heurtin sequentibus verbis explicationem tradit: (4) „*Je dis que la mère a conçu dans le principe deux jumeaux; que leurs deux germes fécondés sont tombés dans la matrice, et qu'avant de s'attacher aux parois de ce viscère, un des embryons est entré dans le corps de l'autre (et si l'on ne peut concevoir que celui qui a été absorbé étoit naturellement plus petit, plus faible, on peut supposer qu'il y a eu superfétation) s'y est logé, s'y est at-*

ta-

(4) l. l. pag. 28.

„tache, s'y est accru, et par son placenta a
 „tiré de son frère la nourriture que la mère ne
 „lui a plus fournie que très indirectement.”

Haec explicandi ratio nobis magis placet quoniam simplex admodum et naturae consentanea videtur. Attamen non omnino assumi potest quia in initio gemellos fuisse statuit; rationem cur hoc non potuerit locum habere, mox trademus. Sed praeterea non opus est ut assumamus unum foetum alium penetrasse, antequam ipsius uteri internae superficiei adhaeserit: apparebit enim infra hac in adhaesione vix aliud quid obtinuisse quam quod in quavis alia graviditate locum habere solet.

Cl. Prochaska (5), postquam assumerit nullum adesse dubium quin foetus inclusi et qui illos continent, ab iisdem parentibus nati sint, adjungit tamen duas explicandi vias patere:

a Vel, quod parentes germina amborum foetuum in eodem congressu venereo produxerint ita ut eodem tempore unum alterum penetrasset et sic ab altero inclusum foret;

b Vel, quod germen foetus secundi postea

(5) l. l. pag. 93.

demum priori accesserit et in ejus pro parte jam formatum corpus penetraverit. Prius ut assumi posset, deberet probari cur evolutio foetus inclusi per aliquod tempus haud processerit et post alterius demum nativitatem omnes ejus partes increverint. — Hujus rei causam ponit Cl. Prochaska in defectu oxygenii: foetus nimirum, quem externum appellare liceat, illa oxygenii quantitate, quam a matre accipit, vivit, illamque in propriam nutritionem requirit: hinc vix aliquid illius stimuli, vitae adeo necessarii, foetui, quem includebat largiri poterat. Hinc hujus interni foetus vita silebat quasi usque ad tempus, quo alter jam natus erat: tunc nimirum ab illo, jamjam respirante, oxygenium statim recipere poterat et sic, quum ab hoc principio magis stimularetur, evolutio partium tunc quoque celerius procedebat. Ex hisce ergo ratio desumenda videtur, cur in plerisque supra memoratis observationibus post aliquot demum a nativitate menses, subito increverit abdomen, et haud dubia signa evolutionis corporis cujusdam heterogenei intra ejus cavum obtulerit.

Si vero potius assumamus, in initio superfœtationem locum habuisse, deberet probari modus

quo germen, postea demum superveniens, partes jamjam formatas foetus posset penetrare; quod quidem Cl. Prochaska ita tunc debere fieri arbitratur (6), ut materies genitrix, quae postea foetum efformare valeret, transiret ex utero per placentam et funiculum umbilicalem, ad abdomen alterius foetus.

Hanc explicandi rationem, utpote variis difficultatibus obnoxiam, rejicit Auctor et sic priorem potius assumit hypothesin. Et certe si assumptâ superfoetatione haec explicationis via sola pateret, quae Naturae vim inferre videtur etiam nobis rejicienda foret; attamen simpliciori modo explicationem posse tradi, mox apparebit.

Duas quoque opiniones in medium protulit Cl. Hufeland (7): ponit enim phaenomenon oriri

a. Vel ex vitio primitivo in germine.

β. Vel ex causâ mechanicâ.

Postquam autem argumenta nonnulla quae ab utraque parte possent afferri, recensuerit sequentem facit conclusionem.

(8)

(6) l. l. pag. 101.

(7) l. l. XXste Band pag. 162.

(8) „Es ist also nur folgende erklärungsart denk-
 „bar: Der junge mensch war ein zwillingskind.
 „Der andere zwilling war im Mutte leibe der-
 „gestalt mit ihm verwachsen, dass 'er in seiner
 „Entwicklung gehindert wurde, abstarb, und
 „von den Bauch integumenten des ersten um-
 „schlossen wurde, wo er nun als ein abgestorbe-
 „ner Fötus eben wo wohl viele jahre mit ihm
 „getragen werden konnte, als es schon von vie-
 „len Weibern bey Conceptionibus extra uterinis
 „geschehen ist.“

Sed aliam plane et singularem admodum hac
 in re opinionem fert Cf. Meckelius (9), po-
 nit nempe internum foetum non tamquam alterius
 fratrem sed potius tamquam hujus filium haben-
 dum esse. Pro hac opinione certare dicit gene-
 rationem ossium, pilorum et dentium in tumori-
 bus, in utero vel alio praecipue partium genita-
 lium foeminae loco. Quum haec organa non ex
 commixtione materiae genitricis duorum indivi-
 dorum orta sint sed ex morbosa solidorum et flui-
 dorum affectione, hinc concludit Cl. Auctor, ip-

sam

(8) I. I. XIXde Band pag. 174.

(9) I. I. pag. 85 et seq.

sam massam organicam ex imperfectis foetus partibus constantem, eadem potuisse ratione formari et sic non nisi altiore ejusdem phaenomeni gradum statuere, dum simul animadvertit reproductionis vim in prima aetatis periodo maxime vigere, illamque, quamvis in statu normali evolutioni ipsius tantummodo, quo inhaeret, corporis sit dicata, abnormaliter tamen pseudoorganisationes posse formare, adeoque eandem vim reproductivam quae in variis uteris vel tumoribus ossa vel dentes format, nunc hoc in casu ipsam organicam generasse massam.

Possunt et contra hanc explicandi rationem (ni fallimur) proferri argumenta. Etenim illa pilorum, ossium vel dentium fabrica ita simplex et minori vitae *ἐνεργεία* praedita esse videtur ut vix comparatio inter modum quo haec formentur et quo subtiles nervi ortum sumant, institui possit. Hinc forsitan ratio petenda est cur nunquam in ipsis tumoribus nova quoque nervorum congeries generetur, dum contra (10) vel post mortem pilos aliquando crescere variis constat

(10) Sic idem, de quo mox locuti sumus, Verdier Heur-tin narrat nonnulla cadavera postquam aliquod tempus sepulta fuerint pilis quaquaversus obrecta fuisse l. l. p. 34.

stat observatis. Sed sit generatio pilorum et nervorum ipsiusque cerebri plane analogae, superest tamen aliud argumentum, me iudice haud parvi momenti. Observamus quidem dentes, ossa, etc. in ovariis aliisque partibus generatur, sed nullibi determinato modo cohaerent haec producta morbosae secretionis. Alia plane res est in casu, de quo agitur; nam licet massa organica imperfectas tantummodo offerat foetus partes, vel in ipsa imperfectione partes in symmetrico ordine sunt positae. In his brachium cernitur, imperfectum quidem, suis tamen musculis, vasis, nervisque praeditum. In aliis alia observantur quae distincte probant in initio fuisse naturalium omnium partium fabricam, sed tantummodo monstrosam evasisse ex causis externis, quae jam formata organa destruxere et illorum, quae adhuc formari debuissent, evolutionem turbavere.

Sed omnes hae difficultates vel plane omitterem si nulla alia explicationis via pateret: quum vero alia supersit, multo simplicior et magis consuetum Naturae tramitem sequens hanc quoque debere ingredi nobis videtur. In modo, quo phaenomenon nostram sententiam possit explicari, sequemur

mur potissimum Doct. Osann verba, quae hic integra proponere liceat.

(10) „Die Mutter trug nämlich ein Zwil-
 „lingspaar, von welchen der eine als Embryo
 „besser, als der andere genährt wurde. Letzterer
 „lag sehr nahe an dem andern verwuchs mit des-
 „sen noch ausser dem Unterleibe liegenden Eingeweiden und wurde mit denselben in den Unter-
 „leib zurückgezogen. Da er aber mit der diese
 „Eingeweiden umkleidenden Haut, dem Perito-
 „naeum verwachsen war, musste er natürlich in
 „die Duplicatur desselben, in das Mesocolon zu
 „liegen kommen. Auf welche andere Weise liess er
 „sich erklären das in beiden (sowohl der in Frank-
 „reich als in England gefundene foetus) fällen
 „der fötus gerade, da lag wohin er ohne Annah-
 „me diezer Hypothese nicht gelangen konnte?“

Videamus ex hisce Doct. Osann quoque, licet
 ejus opinio caeteris palmam praeripere nobis vi-
 deatur, gemellos in initio fuisse statuere. Inte-
 rim hoc ipsum vix nobis persuadere possumus.
 Si enim verum foret, ipse internus numquam suis
 membranis inclusus esse possit: hoc tamen in

v2-

variis observationibus supra memoratis absque ullo dubio, in aliis non quidem ita luculenter apparuit attamen analogice et in his de Chorii et Amnii praesentia concludere valemus.

Liceat nunc aliorum opinionibus in medium prolatis transire ad explicationis modum qui nobis verosimilior videtur, et Naturae hac in operatione progressum a prima conceptionis periodo paucis indagare.

Postquam mater illius foetus, qui alium continet, aliquot jam dies conceperit, superfoetationem locum habuisse statuimus; hoc posito, ovulum dein superveniens alteri facile adhaerere potuit; ex adhaesione, accedente quadam pressione, inflammatio exorta fuerit, et dein membranarum perforatio; nunc pressione adhuc continuante, ovulum internum, jam velamentis foetus primae conceptionis inclusum magis magisque partibus in ovo contentis admovebitur. Jam vero ex (11) Cl. Okenii circa primum embryonis vitae stadium et corporis incrementum praestantissimis observatis constat, omnia illo temporis puncto

(11) Conf. Cl. Oken, *Preisschrift über die Entstehung und Heilung der Nabelbrüche*.

embryonis intestina extra ejus corpus haerere; hinc sequitur, nil mirum esse, ovulum uni alterive parti intestinorum adhaesisse, et dein, ubi haec embryonis corpus intrarent, ex intimo nexu cum aliquo intestinorum tractu, eandem sequi debuissent viam. Hæc ergo ratione patet, quomodo factum sit ovulum corpori alterius foetus introductum ibique nutritum fuisse, uti frequenter observatum est in conceptionibus extrauterinis.

Hoc confirmatur, si in Cl. Wolf opinionem circa ovum suum gemelliferum (de quo antea locuti sumus) porro inquiramus. Fecit nimirum Ill. Vir nonnulla Corollaria quorum unum de eo agit, utrum ambo foetus (quos illud ovum continuisse supra vidimus) vivere possent, sequentia refert. (13) Videntur autem partui vix supervivere posse ejusmodi foetus. Vitellus enim qui naturaliter ex intestinis continuat, dum in crescente foetu sensim imminuitur, tamquam appendix intestinorum considerandus est; tandemque intra abdomen retrahitur; abdomen clauditur et vitellus magis magisque constrictus in partem intestini abit, quæ a reliquo intestino tum porro

dis-

(13) l. l. pag. 478.

distingui non potest. Quod si igitur utraque horum foetuum intestina in unum eundemque vitellum inseruntur; uterque foetus hunc vitellum retrahere intra abdomen suum conabitur. Nullus dubito, si alter horum foetuum perfectus et maturus, alter parvulus embryo fuerit, *quin ille hunc totum undâ cum vitello absorberet.*

Haec Auctoris verba de stadio futuro ovi sui omnino aliquam lucem spargere nobis videntur in stadium praeteritum foetus, alium includentis. — Si enim haec mutatio intra ovum locum habuisset, ni fallimur, in pullo ex ovo nato, idem observatum fuisset phaenomenon de quo in hisce paginis sermo fuit.

Haec interim, de phaenomeni adeo singularis explicatione, a me hic proposita, quam hypothetica sint et incerta, ipse probe sentio. — Sentio quoque, quam impar debilibus humeris susceperim onus, et si rursus ad lejusmodi umquam redire liceret laborem, me non tam ipsius elaborandae materiae jucunditatem quam virium mearum imbecillitatem consulturum esse lubens profiteor.

T A N T U M.

T H E.

IN AUCULIS
THESES.

I.
Assumptio principii vitalis sanae Logicae repugnare mihi videtur.

II.
Nil obstat, quominus phaenomena in quovis corpore vivo observanda ex mixtione, illi corpori propria, derivemus.

III.
Corpus organicum ab inorganico essentialiter non differt.

IV.
Nihil datur in Universâ Naturâ passivum: attrahit magnes ferrum, uti ferrum magnetem: ad-

scen-

scendunt fluida in plantarum vasa per attractionem quam non solum haec in fluida sed etiam fluida in vasa exserunt.

V.

Alimenta duplici ratione vitam sustentant; restitunt nimirum per nutritias suas partes perdita, et ipsius ventriculi nervos stimulant.

V I.

Hinc famis horrenda symptomata non solum ab inedia sed etiam ex defectu illius stimuli, qui alimentis inest, oriri credimus.

V I I.

Succi gastrici indoles, in singula animalium classe, in singula specie, in singulis individuis, in singulo vitae stadio, imo post quodvis assumptum alimentum differre nobis verosimile videtur.

V I I I.

In omni sexu, aetate, temperamento aliâque conditione somnum pomeridianum digestionis prodesse statuimus.

I X.

Nullos inter solida et fluida posuit Natura li-
mites.

X.

Systemati Craniologico a Doct. Gall excogi-
tato multum veri inesse illudque minime materia-
lismum (ut nonnulli putant) ponere defendimus.

X I.

Omne vas continens simul est secernens.

X I I.

Oxygenium in respiratione sanguinem intrare
haud probabile videtur.

X I I I.

Sanguinem non a sola vi cordis in vasis suis mo-
veri statuimus.

X I V.

Vix ulla sensatione foetum in utero materno pos-
se affici verisimile mihi videtur.

X V.

Morbi causam proximam et ipsum morbum haud
differre statuimus.

X V I.

X V I.

Morbi stricte dicti passivi assumptio ipsi morbi
notioni repugnare videtur.

X V I I.

Ambae Medicinae partes, Theoretica nempe et
Practica quam maxime differunt: quo enim plu-
res hypotheses in priori parte formentur, eò
melius; accuunt nimirum ingenium. Quo major
vero earum in artis exercitio applicatio sit, eò
perniciosius: a vero enim Naturae tramite tunc
eo magis aberrat medicus.

X V I I I.

Improbanda omnino videntur Cl. Brown ver-
ba sequentia: medici symptomata morborum tam-
quam salutifera conamina considerabant: sed ho-
die constat nullum adesse tale conamen (*ten-
dence medicatrice*) adeoque omnibus symptoma-
tibus morborum contranitendum esse.

X I X.

Una eademque causa non solum diversos mor-
bos producere, alios curare potest, sed etiam
unam

unum eundemque morbum nunc generare nunc sanare valet.

X X.

Aegrotantis, de medicamentis sibi propinatis bona opinio sola aliquando ad curandum morbum sufficere potest etiamsi vix ulla contra eundem morbum ipsis medicamentis inhaereat vis.

X X I.

Nitro tabulato Boerhaavii aliae inhaerent vires quam illi quod hodie formatur; recte igitur Boerhaavius illud nitrum in nonnullis casibus prae vulgari adhibebat.

X X I I.

Ad typum febrium intermittentium mutandum emetica optimum usum praestare defendimus.

X X I I I.

Methodus, qua nonnulli asphycticos in vitam revocare tentarunt, impellendo nempe aërem exspiratum in eorum pulmones, nociva magis quam utilis et hinc in genere rejicienda mihi videtur.

X X I V.

Minus recte Cl. Brown, spasmus ejusque species semper esse athenicae indolis, posuisse defendimus.

X X V.

Appendices caecas in insectis aliisque animalibus, quas Cl. Curt. Sprengel pro hepatis vestigio habere videtur, potius pancreatis primordium dicerem.

X X V I.

Nullius commentatoris in aliqua re obscura opinio plane rejicienda est, licet primo aspectu absurda videatur: saepe enim ejusmodi cogitata absurda occasionem praebuerunt aliis, excogitandi talia, quae eximiam in rei notionem lucem spargant. Recte igitur Aristoteles (Metaph. 1. 2. C. I.). Non solum illis agenda sunt gratiae, quorum opinionibus quis acquiescet: sed iis etiam, qui superficie tenus dixerunt: conferunt enim aliquid etiam isti: habitum nempe nostrum exercuerunt. Si enim Timotheus non fuisset, multum melodiae nequaquam ha-

buissemus. Si tamen Phrynis non fuisset, ne Timotheus quidem ~~existisset~~ simili modo et de illis est, qui de veritate asseruerunt. A quibusdam enim aliquas accepimus opiniones, quidam vero, ut hi fierent, caussa fuerunt.

X X V I I.

Omnia, quae hucusque de certitudine cognitionis humanae in medium prolata sunt, ejusdem cognitionis incertitudinem arguunt.

X X V I I I.

Homines a Natura aequales esse negamus.

A A N

M I J N E N V R I E N D ,

ABRAHAM CAPADOSE,

BIJ ZIJNE BEVORDERING TOT DOCTOR

IN DE MEDICIJNEN.

't Valt licht, waar de echte taal ontbreekt,

Die in de borst des dichters spreekt,

Een ijdele lof te brommen,

Wanneer een hand de snaren roert,

Niet door zijn zielsgevoel vervoerd,

Niet door een Godheidsaam ontglommen!

't Valt licht den glorieijken dag ,

Die U het hoofd omstrenglen mag ,

Met Godgewijde palmen ,

Te ontheiligen door die poëzij ,

Wier meer dan aardsche melodij

Een eedler feestgejuich moet galmen !

Uw roem verheft zich hemelhoog !

Wie ook uw naam verbreiden moog ,

'k Heb hartelijker zangen !

En 't onversierd , maar vurig lied ,

Dat bruischend uit mijn ader schiet ,

Zult gij in 't eigen vuur ontfangen !

De tijd der eerste jeugd vliedt heen !

Een pad ontsluit zich voor uw schreên ,

Ontzachlijk te betreden !

Gezegend zij uw loop van God ,

En smaakt , bij 't innig deugdgenot ,

Ook 't vluchtig heil van dit beneden !

Zweef aan zijn liefderijke hand,
Om tegen d'aardschen dwingeland
Het wrakke lichaam te bewaren,
Voor 't onheildreigen onverzet
Van 't somberkermend krankenbed,
Ontrefbaar voor gevaren!

Vereend door eenheid van gemoed,
Vereend door 't ouderlijke bloed,
Dat sprekend rondvliet door onze aadren,
Verheft een band ons boven 't lot,
Een band, geleid, gewijd door God,
Den God van onze vaadren!

Die hand, die blijven wij getrouw,
Die hand, die klem' steeds even naauw,
Waar 's werelds loop ons heen moog leiden!
In hem hervinden wij elkaâr,
In vreugd, hoe zoet, in leed, hoe zwaar,
In hem zij 't heil van beiden!

Win steeds, als thans, op 't roemrijkst pad
Het eeuwig bloeiend lauwerblad,
Dat voor vergetelheid beveiligt!
En, zij het niet tot eigen lof,
Maar, ver verheven boven 't stof,
Aan God en onzen stam geheiligt!

A T S O G

Versand door deugd van deugd

Versand door 't onafhankel'k bloed

Wat spreken roddelen door onze adren

Versand een hand ons boven 't lof

Een hand, geleid, gewijst door God

Den God van onze vaderen!

Die hand, die wijzen wij verwout

Die hand, die liem, steeds even nauw

Waar 't wond'ls loep ons heen moeg leidt

In hem berispen wij elken

In vrees, hoe roet, in lof, hoe zwart

In hem zij 't heil was bidt!

(212)

AD

AMICUM

ABRAHAMUM CAPADOSE,

QUUM GRADUM MEDICINAE DOCTORATUS

PUBLICICE CAPESSERET.

Te, decus Phoebi, merita corona

Cui annuit claro Caus ipse laetus,

Mutuae cantat fidei probatae

Barbitos impar!

Te, caput carum, nitidis smaragdis

Carius, vinclis tibi me beatum

Dulcibus mentis studiiue sensus

Conserit unus.

Ac-

Aemulum laudis Patruique famae,

Impigrum canto Lachesis rapacis,

Pallidae mortis, lividique luctus

Te domitorem.

Te, dies flammis rutilis corusce,

Canto surgentem; tonitru remugit

Dextero coelum, facie serena

Plaudit Apollo.

Hanc tibi metam, celebrique ovantem

Cursum in oras: jam scopulos atroces,

Invidas undas, rabiemque Cauri

Vincis iniqui.

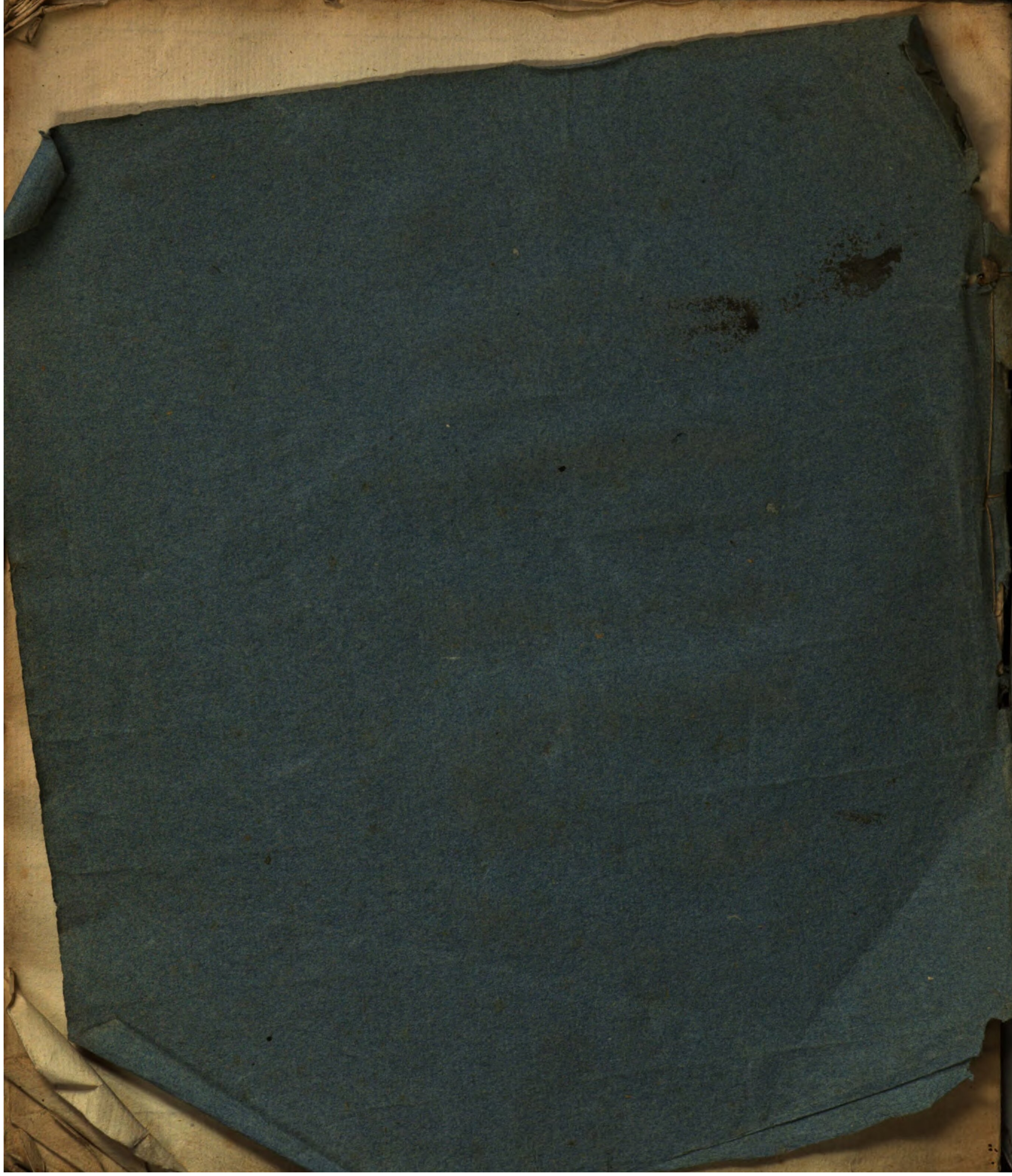
Contine Saturne pater, fugaces

Temporis pennas; veniantque sero

Ultimae ad charum Clarii ministrum

In decus orbis.

H. C. VAN DER BOON MESCH.

Capadose, Abraham,

Diss. physiolog.-pathol. inaug. de foetu intra foetum

Lugdunum Batavorum 1818

4 Diss. 3920,28

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10979456-0